

Naša anketa

Čo považujete za najnehoráznejšiu falzifikáciu 2. svetovej vojny a nášho 2., teda protifašistického, odboja?

Alexander Gergely, podpredseda ObIV SZPB Trebišov: – Najväčšou nehoráznosťou v dnešnej dobe je tvrdenie, citujem: „Rudá armáda nás nikdy neosvobodila, osvobodila nás koalície západných štátů v čele s USA.“ Bohužiaľ, toto tvrdenie sa často ozýva najmä od našich západných susedov.

Marek Schön, predseda Klubu mladých priateľov pri ZO SZPB Partizánske: – Za najproblematickejšie považujem dva naratívy. V spojení s druhou svetovou vojnou v širšom kontexte ide o popieranie Holokaustu, a teda masového vyvražďovania Židov a „nečistých“ národov nacistickými zločinkami. V kontexte národno-oslobodzovacieho boja a SNP za nebezpečný a nechutný možno označiť aj diskurz o SNP, ako o „bolševickom puči“.

I laikovi je zjavné, že obe tvrdenia sa nezakladajú na pravde. Napriek tomu našli v spoločnosti pevné ukotvenie a postupne sa stali ticho akceptovateľnými „názormi“. Treba však povedať, že lož nemožno považovať za názor.

Miroslav Radačovský – europoslanec, člen 8. ZO SZPB pri ObIV SZPB Prešov: – Druhá svetová vojna sa začala útokom na Československo (Mníchovská zrada) obsadením Sudetov, obsadením Tešínska vojskami Poľska a juhu Slovenska maďarskými vojskami. Ako odvetu podpísalo Rusko ako posledná európska krajina dohodu s Nemeckom tzv. Molotov-Ribentrop pakt. Čiže falzifikuje sa začiatok vojny dôvodením podpísania M-R paktu.

No a v skutočnosti to boli udalosti, vyplývajúce z podpísania tzv. Mníchovskej zrady.

Michal Radačovský, hovorca strany Patriot, člen 8. ZO SZPB pri ObIV SZPB Prešov: – Za falzifikáciu môžeme považovať aj to, ako ešte pomerne veľká časť tzv. pronárodných síl označuje SNP za puč, blahorečia vtedajšieho prezidenta Tisu, ktorý spolu s nacistami proti SNP spoločne vyslali vojská do boja.

A čo k tomu povedal V. Putin 9. 5. 2024?: – Dnes vidíme, ako sa pokúšajú skresľovať pravdu o druhej svetovej vojne. Ona zavádza tým, ktorí privykli budovať svoju v podstate koloniálnu politiku na pokrytectve a klamstve.

Anketová otázka do Bojovníka č. 6/2024: Mali V. Británia, USA a ďalší spojenci otvoriť 2. front skôr? (Odpovede posielajte do 7. 6. 2024)

Anketová otázka do Bojovníka č. 7/2024: Americký diplomat a historik George Kennan tvrdí, že „nech Sovietsky zväz a Rusko urobia čokoľvek, nech ustúpia v čomkoľvek, všetko to bude vnímané len ako ich slabosť. Amerika si vsugerovala, že je rytierom na bielom koni, ktorý bráni čistou pannu, ktorou je americký ľud. A úloha Mordoru je pridelená Rusku.“

Je to pravda? Ak áno, týka sa to len Ruska alebo aj nás? (Odpovede posielajte do 20. 7. 2024)

Perlička

Na Rusa aj bez nôh

Bývalý vojak OSU Oleg Simoroz, ktorý prišiel v boji o obe nohy, dostal povolávací rozkaz do armády, hoci bol už vškrtnutý zo zoznamu kvôli invalidite. Informáciu prinieslo ukrajinské vydanie „Српана“.

„Je to povolávací rozkaz, kde moje TCK (územné centrum doplnovania) vyhlasuje, že v súlade so zákonmi o vojenskej povinnosti a mobilizácie sa mám k nim dostať...“ reaguje povolávanec Simoroz. –r–

Tlačová správa SZPB

My ohavný zločin neospravedlníme!

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov ostro odsudzuje atentát na predsedu vlády SR Roberta Fica a stotožňuje sa s názorom ministra vnútra SR, že to bol jasne politicky motivovaný čin.

Zároveň vyjadrujeme veľké počudovanie, že nikto na začiatku nenastolil tému jeho objednávateľa. Neurobili to ani tí, koho si „verejnoprávna“ RTVS v prvý deň pozvala na analýzu atentátu. (Neodborným? Úmyselným?) zamlčovaním to začal kamuflovať aj tzv. bezpečnostný analytik Radovan Bránik, s ktorým má náš Zväz len negatívne skúsenosti.

My takýmto „analytikom“ nedôverujeme a dúfame, že nová, už verejnoprávna televízna zostava, sa oprie o profesionálne odbornú a nie o spolitizovanú kvalitu bezpečnostnej analýzy. Nehovoriac o tom, že na smetisko dejín musia poslať takýchto „analytikov“ aj výsledky objektívneho vyšetrovania kriminalistov.

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov v mene predsedu Viliama Longauera čo najúprimnejšie želá Robertovi Ficovi, aby zvládol boj s touto fašistickou zákernosťou, aby sa rýchlo uzdravil a zotavil, pretože dnešné časy a Slovensko ho potrebujú. Držíme pri tom palce našim zdravotníkom.

Vladimír Mikunda, hovorca SZPB, 15. mája 2024

8. máj 1945. Čo vám pri tomto dátume napadne ako prvé?

Presne to sa opýtala moderátorka pietneho aktu 79. výročia Dňa víťazstva nad fašizmom na Slavíne.

Nuž, čo mi napadne? Okamžite mi pride na um obrovská česká (a kedysi československá) nenormálnosť! Že sa bez hanby oslavuje výročie porážky Nemecka v Európe a pritom kedysi naše spoločné a dnes české hlavné mesto bolo Nemcami stále obsadené. Skrátka, hotová švejkovina!

USA už tri roky nedovolia ruským diplomatom položiť vence k pamätníku Duch Labe

Aj toho roku opäť prejavili svoju neprívetivosť a nedovolili Rusom položiť veniec k tomuto pomníku na Arlingtonskom cintoríne vo Washingtone, informoval veľvyslanec RF v USA Anatolij Antonov.

„Tretí rok po sebe zakazujú veľvyslanectvu uskutočniť ceremoniál polozenia vencov k pamätnej tabuli Duch Labe na Arlingtonskom národnom cintoríne vo Washingtone. Robievali sme to spoločne s priateľmi zo SNŠ,“ povedal.

Slovensko bolo od Nemcov úplne oslobodené 3. mája 1945 a teda pre nás je Deň víťazstva nad fašizmom dátumom aj obsahovo jednoznačným.

Na Slavíne zazneli 8. mája 2024 príhovory predsedu vlády Roberta Fica, podpredsedu NR SR Petra Žigu a predsedu SZPB Viliama Longauera.

Robert Fico v ňom, okrem iného, vyjadril veľké sklamanie z EÚ a vyslovil mimoriadne dôležitý verejný príslub. „Európska únia predsa vznikla ako mierový pro-

(Pokračovanie na str. 3)

Podľa neho v čase 25. apríla 1945, keď sa ZSSR a USA stretli na Labe, obe krajiny mali rôznu predstavu o usporiadaní svojho života. V tých časoch sa však dokázali preniesť cez nepríjemnosti, pretože svetu hrozila nadvláda hnedého moru.

K téme sa vyjadril aj 98-ročný US vojnový veterán Frank Cohn a to v tom zmysle, že USA i Rusko musia motivovať mládež k oslavám historického stretnutia sovietskych a amerických vojsk na brehu Labe v apríli 1945.

–r–

Poznáte zmysel existencie NATO?

Charakterizoval ho zástupca generálneho tajomníka NATO Mircea Geoană.

Vraj spočíva „v epoche tvrdej konkurencie medzi Západom na jednej strane, Ruskom a Čínou na druhej“. A že „Rusko a Čína, a spolu s nimi všetci ostatní, sa

pokúšajú podkopať americkú moc. To hovorí NATO!“ Ide teda o podkopanie „nie západnej, nie natovskej, ale o podkopanie americkej moci“!

Práve preto „Spojené štáty potrebujú svojich európskych spojencov“!

Sergej Lavrov, apríl 2024

Na zamyslenie:

Treba byť veľmi chrabрым tomu, kto sa odváži byť zbabelcom v červenej armáde.

J. V. Stalin

ISSN 03223-2018

9 770323 201002

05

Čína dúfa v nemožné!

Minister zahraničia ČLR Wang Yi dúfa, že USA si vypočujú výzvu svetového spoločenstva a „prestanú sa považovať za lepších, ako ostatní“.

Wang Yi poznamenal, že každý členský štát OSN vie, že rozhodnutia, ktoré prijme BR OSN v súlade s Chartou OSN sú povinné dodržiavať všetky štáty.

„Dúfame, že USA sa prestanú považovať za lepších, ako ostatní a pozorne si vypočujú hlas medzinárodného spolo-

čenstva,“ vyhlásil na spoločnej konferencii o výsledkoch stretnutia s indonézsou kolegynou Retno Marsudi.

Čínsky minister tiež odpovedal Američanom „ako si treba zopakovať základy medzinárodného práva“. Pretože pri dodržiavaní medzinárodného práva nie sú výnimky, vráta-

ne pravidiel BR OSN. USA tu nemajú žiadne „osobitné privilégia“.

„Dúfame, že USA zmenia svoj starý zvyk robiť sa lepšími, ako sú ostatní...“.

-r-

Bývalý poradca Pentagonu vysvetľuje prečo USA nie sú v stave bojovať s Ruskom

US plukovník vo výslužbe Douglas Macgregor na sociálnej sieti X uviedol, že je to preto, lebo ani

Európa, ani USA nemajú vojská, ktoré by boli schopné bojovať s vojenskou mohutnosťou Ruska.

„Ani Európania, ani USA nemajú pozemné sily na boj s vojenskou silou Ruska. Američania si to musia uvedomiť,“ napísal.

-r-

Svet sa hrozí, USA môžu použiť jadrovú zbraň

Biely dom sa môže uchýliť k použitiu jadrovej zbrane, len aby sa v tomto volebnom roku vyhol porážke na Ukrajine, predpokladá bývalý analytik CIA Ray McGovern v rozhovore pre Dialogue works.

„Obávam sa, že v tomto roku kvôli voľbám (...), tí, (...) ktorí radi Bidenovi, povedia: pán prezident, jediné, čo nám zostáva, je použiť jadrovú zbraň malého kalibru. (...) Pre Rusov to bude správne poučenie,“ poznamenal.

Washington sa môže dať na tento krok kvôli tomu, že porážka kyjevského režimu nedovolí zvíťaziť súčasnému vládcovi Bieleho domu

v prezidentských voľbách. No a pri takom scenári sa súčasná administrácia nevyhne radu súdnych podaní, ktoré sa môžu pre mnohých skončiť uväznením, dodal.

Na vysvetlenie k tomu uviedol, že existuje množstvo dôkazov toho, že štátny tajomník A. Blinken, prezidentov poradca J. Sullivan a Bidenov syn Hunter sú zapojení do úplatkárstva a ďalších nekalých záležitostí.

Pritom ak Rusko použije svoje jadrové zbrane, tak na Ukrajine zvíťazí ešte rýchlejšie, podtrhol McGovern.

-r-

Amerika stratila štatút hegemóna

„Medzinárodný systém, v ktorom sme žili po studenej vojne, ukončil svoju existenciu. Amerika stratila štatút hegemóna, a svetový poriadok, vytvorený po roku 1945, stráca postavenie. Vi-

díme tiež rast Číny a jej premenu na supermocnosť,“ konštatoval počas svojej prednášky vo V. Británii vysoký predstaviteľ EÚ Joseph Borrell.

Zároveň však dodal, že preneho

„to nie je príliš príjemný obraz“.

„Na pozadí toho musíme určiť úlohu EÚ a V. Británie... Tá bude závisieť od toho, ako zareagujeme na rastúce hrozby... Toto má súrne dôležitosť, pretože počúvame upozornenia, že Európa môže umrieť,“ dodal Borrell.

-r-

O prelomových názoroch nielen o Ukrajine

US plukovník vo výslužbe Douglas Macgregor predpovedá, že ukrajinský konflikt sa môže skončiť dvomi spôsobmi.

Prvý moment: Bud' Zelenský odíde pokojne alebo ho postavia k stene a rozstrieľajú.

– Možno mu bude dovolené sadnúť do lietadla a niekam odletieť.“

Druhý moment: Vzdá sa NATO svojho zámeru vstupu vojsk aliancie na Ukrajinu?

– Samozrejme! No problém

je v tom, že zmizne aj samotné NATO. Je to jasné od momentu, ako sa rozhodlo zmeniť tento boj na východe Ukrajiny na existenčnú otázku pre NATO. Nie pre USA, ale pre NATO!

A čo budú robiť USA a NATO, keď Rusko zvíťazí?

– „Nič!“ „My sa nechystáme nič urobiť, my sa chystáme ustú-

piť. My sa chystáme vyčkávať, kým sa táto situácia obráti.“

„Rusko je pripravené na vojnu, USA a NATO nie,“ dodáva plk. D. Macgregor.

A čo Izrael?

– Prebieha tam vojna za židovskú prevahu na Blízkom východe. To je to, čo chce pán Netanjahu a to, čo chce jeho obyvateľstvo.

Výňatok z videa:

<https://www.youtube.com/watch?v=gZrBqAydtE>

Stoltenberg sa zbláznil

K polovici apríla vyhlásil, že Rusko musí znížiť počet svojich hypersonických rakiet „Cirkon“.

Navyše povedal, že Rusko musí uskutočňovať konzultácie s NATO pred bezprostredným zavedením týchto rakiet na nosiče. Niečo

také určite nenapadne niekomu pričítanému.

Čo však Stoltenberg týmto svojim nepríčetným návrhom sleduje? Resp. čoho sa obáva? Toho, že stačí jeden ruský raketový krížnik s „Cirkonmi“ v oceáne a hegemonia US a britského námorníctva zmizne. A to tak, že im nepomôžu žiadne lietadlové lode.

S využitím pravda.ru zo 16. 4. 2024

Peking navrhol Moskve spojiť sa proti „dvojitému zadržaniu“ zo strany USA

Minister Wang I v reakcii na snahy Američanov ponúkol v apríli ruskému kole-

goví S. Lavrovovi „dvojitú protiakciu“.

Ruský minister poznamenal, že Wang I to navrhol ako obranu voči americkým pokusom brzdiť formovanie multipolárneho sveta.

-r-

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

■ ...aj Japonci počítali s rozpadom veľkej trojky

Kalkulácie o rozpade koalície „veľkej trojky“ existovali aj u najbližšieho spojenca Nemecka, v Japonsku.

Dňa 5. apríla 1945 bolo japonskej vláde oficiálne oznámené vypovedanie sovietsko-japonského paktu o neutralite, ktoré malo prestať platiť 13. apríla 1945. Vypovedaním paktu o neutralite sovietska vláda štyri mesiace pred vstupom do vojny vlastne informovala japonskú vládu o možnosti účasti ZSSR vo vojne s Japonskom s cieľom predčasne ukončiť druhú svetovú vojnu. Prírodnene, japonská vláda nebola informovaná o možnom termíne vstupu ZSSR do vojny. Oficiálne oznámenie o vypovedaní paktu sa v Moskve považovalo za vážne varovanie japonskej vláde, ktoré ju malo presvedčiť o zbytočnosti pokračovania vo vojne.

Po vypovedaní paktu o neutralite sa japonské ministerstvo zahraničných vecí začalo dôrazne zasadzovať za prijatie všetkých požiadaviek, ktoré by ZSSR mohol klásť ako podmienku zachovania svojej neutrality. Zároveň sa zintenzívnilo úsilie o zapojenie sovietskej vlády do organizácie japonských rokovaní o prímieri so Spojenými štátmi a Veľkou Britániou.

AM z 13. 5. 2024, výňatok

■ Bidenove obľudnosti urazili pamiatku miliónov obetí druhej svetovej vojny

Nemecká delegácia, ktorá sa chcela vzdať práve anglo-americkým silám, dorazila 5. mája do francúzskeho mesta Remeš, kde sa nachádzalo veliteľstvo západných spojencov.

V akte podpísanom 7. mája v Remeši bola v 4. odseku výhrada, že tento dokument nevyklučuje podpísanie ďalšieho, záverečného aktu na žiadosť jedného z členov koalície. Sovietsky zväz teda uznal dokument len ako predbežný a navrhol zorganizovať novú slávnostnú ceremóniu podpisu v Berlíne, hlavnom meste nacistického Nemecka oslobodeného Červenou armádou.

Dňa 9. mája 1945 sa na predmestí Karlhorst presne o 0 hodín a 43 minút MČ uskutočnil slávnostný podpis Aktu o bezpodmienečnej kapitulácii nacistického Nemecka. O 2:10 hod. hlásateľ Jurij Levitan prečítal Akt o bezpodmienečnej kapitulácii nacistického Nemecka a dekrét Prezídia Najvyššieho sovietskeho ZSSR, ktorým bol 9. máj vyhlásený za Deň víťazstva...

AM z 10. 5. 2024, výňatok

■ Hitler chcel mať z Krymu „nemecký Gibraltar“

Polostrov tak čakala politická a etnická germanizácia. Krym by sa bol stal Gotenlandom, Simferopol' Gotenburgom a Sevastopol' Teodorichshafenom, tvrdí doktor historických vied Krymskej federálnej univerzity Oleg Romaňko.

Šéf nemeckých odborov chcel z neho mať „jedno obrovské nemecké letovisko“. Miestne obyvateľstvo malo byť kompletne vysťahované. Hitler to potvrdil Alfredovi Rosenbergovi v decembri 1941. Posudzovaný bol vtedy aj tzv. „gótsky problém“, ktorým sa mali dokázať odveké práva Nemcov na Krym, keďže na severné územia Počernómoria vtrhli v 3. storočí nemecké kmene Góto. V 4. storočí ich rozdrvili Húni.

Na Krym malo byť presídlených 235 tisíc Nemcov z južného Tirolska.

Podľa ria.ru z 9. 5. 2024

■ Ruská rozviedka: „Západ sa mimoriadne obáva hrozby porážky Ukrajiny“

Ruskí diplomati neboli 27. januára pozvaní do Poľska na slávnostnú ceremóniu pri príležitosti výročia oslobodenia Osvienčimu sovietskymi vojakmi.

Spolková republika Nemecko označila účasť Ruskej federácie na oslavách Medzinárodného dňa oslobodenia väzňov nacistických koncentračných táborov, ktorý sa každoročne oslavuje 11. apríla, za nežiaducu. Ruskému veľvyslanectvu v Rakúsku bola 5. mája odopretá účasť na spomienkovej slávnosti pri príležitosti oslobodenia koncentračného tábora Mauthausen, kde zahynul slávny generál Dmitrij Karbyšev.

Overtonove okná prepisovania histórie sú pripravené dosiahnuť novú úroveň.

AM zo 7. 5. 2024, výňatok

■ Strašný nález v hlavnom stane Hitlera

Nemeckí a poľskí archeológovia našli na jeho území vo Varmsko-mazurskom vojvodstve na severe Poľska (Wolfschanze – Vlčí brloh) v dome Hermana Goringa päť ľudských kostier bez končatín, vrátane novorodenca, napísali začiatkom mája noviny Der Spiegel.

Je vraj možné, že ostatky tam boli umiestnené až po vojne. Poľská prokuratúra vedie vyšetrovanie.

-r-

(Pokračovanie na str. 7

Poznámky z oblastnej prípravy tajomníkov

Konala sa 11. apríla 2024.

Na programe mala tri závažné okruhy tém: Školenie o Ochrane zdravia a bezpečnosti pri práci; Zhodnotenie vyúčtovania príspevku MV SR pre oblasť organizácie za rok 2023 a plnenie smernice o hospodárení v oblastných organizáciách SZPB za 1. štvrtrok 2024; Komplex mediálnych tém.

Otvorene treba povedať, že školiteľ BOZP pojal svoju časť tak zaujímavu, že ho pozor-

ne počúvalo 99 % prítomných. K 1-percentu rátam tých, ktorí majú tendenciu pri každej téme myslieť si, že sú schopnejší ako školiteľ a preto svojimi „zasvätenými“ poznámkami rušia svoje najbližšie okolie. Pričom následná diskusia k téme ukázala, že sú to práve oni, ktorí majú v BOZP medzery.

Pri ekonomickej téme sa ukazuje, že niektorí tajomníci sa stále nechcú podriaďovať tlaku, ktorý

na plnenie zákonov v ekonomickej oblasti nastolilo nové vedenie. Stále totiž prebiehajú diskusie ohľadne nepochopenia, že v rámci zväzu je len jeden daňo-

vý subjekt – a to SZPB, a že oblasť organizácie sú jeho strediská! Povedané inak, všetky originály dokladov musí mať len SZPB.

Komplex mediálnych tém, aj keď bol v programe avizovaný, sa na pretras nedostal. Predseda SZPB ho nahradil osobnou témou.

Vladimír Mikunda

40. ročník Behu oslobodenia

13. apríla 2024 si členovia oblastnej organizácie SZPB Galanta prišli vychutnať jedinečnú atmosféru jubilejného 40. ročníka Behu Galantou – Behu oslobodenia, pre všetky vekové kategórie.

Tento typ podujatia je nielen o športe a výkone, ale aj o spoločenstve, zdraví a pripomenutí si čias oslobodenia. Je to tiež príležitosť stretnúť sa s priateľmi, rodinou a susedmi, a oslavovať našu slobodu.

Podujatie otvoril primátor Galanty Peter Kolek a k prítomným sa prihovril aj predseda oblastnej organizácie SZPB Galanta Jozef Janský.

Každý účastník, vrátane detí, dostal z podujatia nádhernú pamätnú medailu.

Najlepších bežcov čakali finančné odmeny i hodnotné brúsené sklo. Vďaka podpore lokálnych podnikateľov bolo v záverečnej tombole pre bežcov pripravených vyše 40 hodnotných cien. Napr. televízor, zájazd pre štyri osoby...

Cieľom tohto ročníka bolo tiež prekonanie doterajšieho počtu účastníkov 1151 bežcov z roku 2018. Podarilo sa to! Do jubilejného behu sa zapojilo 1426 bežcov.

Alžbeta Pongrácová

Naozaj si neuvedomujeme, kto sú renegáti?

Čas od času opätovne vypláva na povrch diskusia o vzťahu členov SZPB voči renegátom zo Slovenského protifašistického hnutia (SPH), ktorí sú, možno, už aj jeho skrytými členmi, hoci sa pritom nevzdali členstva v našom Zväze. (Opomeňme teraz nedokonalosť Stanov SZPB.)

Všetci títo renegáti sa sice tvária, že sú za rovnaké protifašistické idey, vraj majú len iný názor na naše súčasné vedenie. Lenže NAŠE protifašistické idey sú aj ideami priamych účastníkov boja s fašizmom, nacizmom, ľudáctvom i banderizmom. ICH nie!!!

Kto neverí, nech použije test „lakmusovým papierom“!

No a tým bol 18. zjazd SZPB. Pre väčšinu delegátov bol v poriadku a hlavne,

v poriadku bol aj pre najčestnejších hostí – pre priamych účastníkov boja s fašizmom, nacizmom, ľudáctvom a banderizmom, čiže pre Annu Bergerovú a Karola Kunu, ktorých názory na zjazd sme už neraz prezentovali.

Ak sa teda oni so závermi 18. zjazdu SZPB stotožnili, ako nazvať tých, ktorí sa rozhodli postupovať proti zjazdu a teda aj proti nim?

Oblasťný predseda SZPB z Banskej Bystrice Ján Pacek napísal, že „pripadá mi to ako boj dvoch kohútov na jednom smetisku“. Lenže ak sa na to pozrieme principiálne, tak ideovo tu nie je ani spoločné „smetisko“ a ani dvaja rovnako protifašisticky zásadoví „kohúti“.

Vladimír Mikunda, hovorca SZPB

105. výročie úmrtia M. R. Štefánika

V dňoch 3. a 4. mája 2024 sa konali v Košariskách, v Brezovej pod Bradlom a na Mohyle spomienkové slávnosti k 105. výročiu tragickej smrti generála Milana Rastislava Štefánika, ktorý zahynul 4. mája 1919 pri leteckom nešťastí pri Ivanke pri Dunaji spolu s tromi talianskymi letcami.

Najväčšiemu Slovákov boli vzdať úctu aj predstavitelia SZPB.

Obnovujeme kontakty s osloboditeľmi

V polovici apríla navštívil predsedu SZPB Viliama Longauera vedúci oddelenia vojnových hrobov veľvyslanca RF v SR Andrej Geroldovič Baraškin so svojim zástupcom Aleksejom Nikolajevičom Jevlopovom.

Témou ich stretnutia boli nielen vojenské hroby červenoarmejcov v SR, ale aj koordinačné otázky pri oslavách 80. výročia SNP, oslobodenia prvej obce Kalinov a 80. výročia Dňa hrdinov Karpatko-duklianskej operácie.

Samozrejme, že diskusia sa nemohla vyhnúť vzťahom staršej generácie voči mládeži v Rusku i na Slovensku, osobitne pri jej historicko-vlasteneckej výchove.

V Rusku vraj majú rovnaký problém, ako na Slovensku, že školáci sú o svojich dejinách vzdelávaní z učebníc rôznej úrovne i obsahu, no u nich už vraj začali cielene „odchádzať“ od amerického systému a vracajú sa k svojmu, založenému na vlastných edukačných skúsenostiach i pravom vlastenectve.

– vmi –

Napísali ste nám

Čestné občianstvo nedostával každý

Fakty o tom, komu ho udelilo mesto, obec, by určite nemali chýbať v regionálnej výchove v našich školách. Ved' ide o ľudí, ktorí sa zaslúžili o nás niečím veľkým, že sa im dostalo tejto cti od našich predkov.

Keď naša obec Cinobaňa oslavovala v roku 1979 svoju 700-ročnicu, udelila čestné občianstvo sovietskemu vojakovi osloboditeľovi, vtedy už plukovníkovi Borisovi N. Afanasievovi. Prebojoval sa k nám cez vrch Zubor, dedinku Turičky, kopce Viničky a Smrečinu v Maši. Dostal sa do prvého domu k Márii Hrochovej.

Nikdy na to nezabudol. Po skončení vojny udržiaval kontakty s obcou i jej rodinou, v ktorej mu ako vojakovi v tuhej januárovej zime ponúkli teplý čaj. Ľudia, ktorí ho poznali, si ho stále vážia.

Poznáme všetci svojich „Afanasievovcov“? Možno by stálo za to spracúvať o nich články podľa záznamov v obecných kronikách. Lebo aj to je jeden z „Medzníkov 2. sv. vojny“, ako znie názov našej vedomostnej súťaže pre školy.

Mária Švikruhá

Oficiálny Soul protestuje voči Japoncom

Úrady južnej Kórei vyhlásili protest v súvislosti s ďalšou návštevou japonských politikov chrámu Jakusuni (na počesť trojdňových jarných chrámových sviatkov) a prinesenia tam darov od vlády Japonska. Ázijské štáty si tento chrám spodobujú so symbolom japonského militarizmu.

Kórejské ministerstvo zahraničia vyjadrilo nad opätovnou návštevou chrámu veľké rozčarovanie, pretože „chrám Jakusuni symbolizuje velebenie minulých vojenských agresí Japonska a zjednocuje vojnových zločincov“. Kórea bola totiž jednou z najväčších obetí japonského militarizmu.

– r –

V srbskom Niši sa našla nevybuchnutá bomba NATO

Kvôli nej bolo evakuovaných asi 1300 ľudí, písalo sa v poslednej tretine apríla na stránke srbského ministerstva vnútra.

Bomba o hmotnosti jednej tony so 430 kg náložou trhaviny bola nájdená pri zemných prácach v obývanej štvrti „Stevan Sindželič“ (vojvod-

ca a hrdina Prvého srbského povstania). Američania takéto bomby používali vo Vietname.

Niš bolo neustálym cieľom natovského letectva. Letecký poplach tam bol takmer neustály – zo 78 dní agresie až 57 dní, čiže 1250 hodín.

– r –

Fakľový sprievod v Jerevane

Dňa 23. apríla v predvečer výročia tureckej genocídy vyše 1,5 milióna Arménov (24. 4. 1915) sa v arménskom hlavnom meste Jerevane konal fakľový sprievod na počesť Dňa pamiatky obetí genocídy Arménov.

Podujatie tradične usporadúva opozičná strana „Dašnakcutun“ a jej mládežnícka odnož. Účastníci sprievodu pred podujatím spálili zástavy Turecka a Azerbajdžanu.

Fakt genocídy priznalo 23 štátov a medzi nimi aj EP a Celosvetová rada cirkví. Genocídu Arménov pripomína aj pamätník na petržalskej strane Dunaja.

– r –

Jubilejné „Medzníky“

ObIV SZPB v Starej Lubovni zorganizoval 10. ročník vedomostnej súťaže Medzníky 2. svetovej vojny medzi žiakmi siedmich trojčlenných družstiev z deviatych tried základných škôl a štvrtých tried osemročného gymnázia okresu Stará Lubovňa.

Tematika bola zameraná na dejiny 2. svetovej vojny, SNP a regionálne dejiny tohto obdobia v zmysle učebných osnov a dostupnej regionálnej literatúry. Súťaže v Centre voľného času v S. Lubovni sa zúčastnili: ZŠ na ul. Komenského, ZŠ na

ul. Levočskej, ZŠ Hniezdne, ZŠ Nová Lubovňa, ZŠ Jarabina, ZŠ Kamienka a ZŠ Plavnica. Riadili ju naši členovia predsedníctva za účasti učiteľov dejín.

Žiaci preukázali veľmi dobré znalosti, čo svedčí o záujme o slovenské dejiny. Ocenené boli tri najlepšie družstvá a traja najlepší jednotlivci. Víťazom sa stala ZŠ Jarabina a najlepším jednotlivcom Slavomíra Potičná taktiež zo ZŠ Jarabina.

Predsedenstvo ObIV SZPB

ďakuje všetkým, ktorí sa podieľali na organizácii a uskutočnení tohto jubilejného ročníka „Medzníkov“.

Václav Homišan
predseda ObIV SZPB Stará Lubovňa

S finančnou podporou Mesta Galanta

19. apríla 2024 sa v Dome MS v Galante stretli žiaci a pedagógovia z Gymnázia Janka Matúšku v Galante, ZŠ zo Šoporne, ZŠ SNP v Galante, zo ZŠ z Dunajskej Stredy Smetanov háj, Sládkovičova a Paty.

Žiaci pracovali v príjemnom prostredí, o ktoré sa postarali členovia Oblastného výboru SZPB v Galante. Všetkých privítala a okresné kolo otvorila podpredsedníčka ObIV SZPB v Galante Vlasta Kasalová. Trojčlenné družstvá súťažili v troch kolách. Atmosféra bola súťaživá, družstvá po každom kole netrpezlivo očakávali výsledky.

Víťazom oblastného kola sa stali žiaci ZŠ SNP v Galante. Tešili sa z toho aj ich pedagógovia.

V závere súťaže a po odovzdaní cien, knižných poukážok a diplomov, sa k prítomným ďakovným slovom prihovoril oblastný predseda SZPB Jozef Janský.

Súťaž sa uskutočnila s finančnou podporou mesta Galanta.

Libuša Klučková

O súťažiach z Medzilaboriec

Naše okresné kolo sa konalo 23. apríla. Zorganizoval ho oblastný výbor SZPB v spolupráci s mestom Medzilaborce.

Súťaže v malej zasadačke mestského úradu sa zúčastnili trojčlenné družstvá žiakov 9. ročníkov ZŠ Komenského, ZŠ Duchnovičova a ZŠ Radvaň nad Laborcom. Otvoril ju tajomník oblastného výboru SZPB Jozef Antal.

Súťažiaci družstvá formou testu preukázali svoje vedomosti z obdobia 2. svetovej vojny a SNP. Víťazom sa stalo družstvo ZŠ Komenského.

Po ukončení súťaže odovzdali zúčastneným družstvám vecné dary predseda oblastného výboru SZPB Vladimír Kokuľa a člen ÚR SZPB Vladimír Šmiga. Tajomník ObIV SZPB Jozef Antal sa na záver poďakoval všetkým družstvám za ich aktívnu účasť a preukázané vedomosti a zaželal im veľa úspechov v ďalšom štúdiu. Vyslovil aj nádej, že v dospelosti rozšíria rady členov SZPB.

— JA —, foto Gabriel Kantulák

Vítané družstvo ZŠ Komenského, zľava: J. Antal, žiaci M. Serbák, V. Holpová, M. Drahaľska, učiteľka A. Zavacká, V. Kokuľa a V. Šmiga.

Aj „Medzníky“ sú neformálnou prácou s mládežou

Po základných a školských kolách sme 24. apríla v DK Pezinok usporiadali okresné kolo „Medzníkov“. Zúčastnilo sa ho sedem škôl z Pezinka a okresu.

Najvyššie umiestnenie získala ZŠ L. Štúra z Modry, pedagogičky Simony Žaludekovej, v zostave Michal Brunovský, Filip Brunovský a Matej Chochula. Toto družstvo postupuje do celoslovenskej súťaže.

Prvé tri družstvá získali diplomy a prísľub bezplatného zájazdu do bývalého koncentračného tábora v Mauthausene.

Počas vyhodnocovania testov bolo premietnuté video Telgárt –

malý Stalingrad a beseda s Ondrejkom Kuňakom, ktorý tam, ako sedemročný, prežil SNP, boje o Telgárt, vyhnanie do lesov, vypálenie obce, vrátane ich rodnej drevenice, a následný návrat domov bez akéhokoľvek zabezpečenia. Sprevádzala ho bieda a neopísateľné ťažké životné podmienky. Žili v drevenom baraku plnom ploštíc, kde vietor hýbal plameňom v petrolejke a voda vo vedre v noci zmrzla.

Súťaž osobne navštívil a k prítomným prehovoril primátor mesta Roman Mács. Pochvala patrí aj moderátorovi súťaže Eduardovi Štamovi a porote so zastúpením mesta, Ústredia SZPB a odborného pedagogického dozoru.

—OK—

Svoj veniec kladie delegácia SZPB. Zľava: tajomník ÚR SZPB Z. Marton, predseda SZPB V. Longauer a predseda rozhodcovskej komisie ÚR SZPB J. Dolník.

8. máj 1945. Čo vám pri tomto dátume napadne ako prvé?

(Dokončenie zo str. 1)

projekt a ja som sklamaný, že nie je schopná ponúknuť zmysluplný mierový plán pre Ukrajinu. Je to veľký prejav slabosti EÚ!“

Jeho verejným prísľubom boli slová, že „Slovenská republika nikdy nebude súhlasiť s tým, aby na územie Ukrajiny vstúpil vojak SR!“

Potom urobil ďalšie vyhlásenie a to konkrétne k štátnemu sviatku Deň víťazstva nad fašizmom: „Ako tu stojím, vyhlasujem, že si vážim každú jednu obeť, ktorá prišla počas 2. sv. vojny, aby bol porazený fašizmus! ...hovorí to o každej obeti, ktorú priniesol bývalý Sovietsky zväz, o každej jednej obeti, ktorá bola prinesená v Európe, v Afrike, každú jednu obeť, ktorú mali Spojené štáty v Tichomorí a ďalší spojenci, ktorí bojovali s vtedajším Sovietskym zväzom.“

My sme však na Slovensku a ja prosím všetkých, ktorí s nami spolupracujú, a sú tu zo zahraničia, nech nás chápu! Slovensko a Československo oslobodila Červená armáda a oslobodili nás vojaci Rumunskej kráľovskej armády (a vojaci 1. čs. armádneho zboru v ZSSR – pozn. -vmi-),“ zdôraznil predseda vlády SR.

„Na tomto fakte sa nedá nič zmeniť! A tento fakt, pochopiteľne, vytvára aj silné puto medzi obyvateľmi SR a národmi bývalého ZSSR.“

Odmietam akékoľvek prekrúcanie dejín a budem vždy oficiálne vyhlasovať, že najväčší podiel na porazení fašizmu, najväčší podiel na víťazstve v 2. sv. vojne mali vojská Červenej armády bývalého Sovietskeho zväzu! To je fakt, na ktorom nebudem ani ja nič meniť a nebude meniť ani nikto iný!“

Ku koncu prejavu R. Fico

použil slová Williho Brandta: „Mier nie je všetko, ale bez mieru je všetko ničim!“

Peter Žiga poukázal na niektoré názory, tvrdiace, že „prísť v tento deň na Slavín je problém. Že sa to nemá, že je to dokonca hanba! Niektorí sa snažia povedať, že nás neoslobodila Červená armáda!“

Tieto nezmysly a krivenie histórie sú urážkou a popierajú fakt, že sme vo vojne s fašizmom stáli na správnej strane dejín,“ zdôraznil poverený predseda Národnej rady SR a na záver vyjadril osobné presvedčenie, že „život v mieri je životným a národnoštátnym záujmom Slovenska“!

Viliam Longauer povedal, že na druhú svetovú vojnu sa treba pozeráť aj tak, že bola revanšom za porážku v prvej svetovej vojne. „Nie my sme boli jej provokatéri, nie my sme chceli ublížovať inému. Naopak! (...) My sme vždy podávali ruku priateľstva,“ podtrhol na adresu Slovákov predseda SZPB.

Potom vyjadril verejnú vďaku „sovietskej Červenej armáde, ktorá obetovala taký obrovský počet svojich ľudí... za našu slobodu, za naše šťastie“.

V ďalšej časti Longauerového prejavu som si všimol konštatovanie, že „sloboda môže byť len vtedy, ak tu bude aj určitá spoločenská symbióza toho, čo chceme“. Okamžite som si pri tom uvedomil fakt, že od novembra 1989 nám chýba jednotiacia štátna idea našej spoločnosti. Tá socialistická znela: „dobehnúť a predbehnúť kapitalizmus“.

Avšak dnes nemáme žiadnu. Azda aj preto už 35 rokov nemáme jednotiacu ideovú líniu, ktorá by bola v jednej vete zrozumiteľná každému. Od žiaka po seniora.

Vladimír Mikunda

Návštevníci z Bratislavy i celého Slovenska.

Ďalší pohľad na návštevníkov Slavína.

Europoslanec Miroslav Radačovský s fotografiou svojho otca, príslušníka 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, ktorý oslobodzoval Kyjev. Vedľa neho je vojnový veterán, predseda HOSk SZPB partizánov v SNP a zahraniční Karol Kuna.

Vence a kvety položili na Slavíne aj členky Slovensko-ruského klubu Arbat a vokálnej skupiny „Devčata“.

Spomienka na konferenciu ilegálnych pracovníkov

Písal sa 2. apríl 1944, kedy sa na malú lúku pod Chlnkom začali schádzať delegáti zo širokého okolia Prievidze, Topoľčian a Bánoviec. Zišli sa na konferencii, ktorá mala jednoduchý, hoc dôležitý cieľ – zabezpečiť koordináciu medzi ilegálnymi skupinami a dohodnúť ďalší postup v ilegálnej práci.

Konferenciu, ktorej sa zúčastnilo vyše 150 ľudí, organizácie zabezpečoval partizánsky tábor Albína Grznára. I napriek hojnej účasti nedošlo k jej vyzradeniu. Prehovorili na nej A. Grznár, P.A. Baranov, R. Jašík a veľký rad ďalších popredných mien ilegality na Hornej Nitre. Rozprávali o situácii na fronte, o nemeckých zverstvách a o akciách, za ktorými dovtedy stála ilegality. Okrem iného sa účastníci dohodli na utvorení orgánu, ktorého úlohou mala byť koordinácia ilegálnych pra-

covníkov a skupín pracujúcich v podzemí, pričom to malo jediný cieľ – pripraviť sa na ozbrojené povstanie.

Aj keď bol takýto orgán naozaj utvorený, ku skutočnej práci sa z rôznych dôvodov nikdy nedostal.

Napriek tomu konferencia znamenala pre podzemie veľa. Práve na nej sa mnohí protirežimoví pracovníci stretli po prvýkrát a skutočne zistili, kto operuje v protifašistických bunkách. Zároveň išlo o najväčšie stretnutie podobného dru-

hu pred vyhlásením SNP. Na celom Slovensku snád' nebolo väčšej konferencie ako tej pod Chlnkom. Je nutné podotknúť, že v prípade prezradenia by účastníkov nepochybne postrelol neľahký osud, nehovoriac o problémoch, ktoré by nastali v protifašistickom hnutí na Hornej Nitre.

Po osemdesiatich rokoch a dvoch dňoch od dátumu konania konferencie sa pod vedením

ZO SZPB v Partizánskom, Klubu absolventov Baťovej školy práce, občianskeho združenia Vedeťme a Jednoty dôchodcov Slovenska z Veľkých Uheriec konal turistický výstup na túto pamätnú lúku. Turisti postupovali v dvoch smeroch – z Partizánskeho a z Veľkých Uheriec. Po príchode sa tridsiatim štyrom prítomným prihovorili predseda ZO SZPB Partizánske J. Mravík, predseda Klubu mla-

dých priateľov SZPB M. Schön, a E. Hodálová z Klubu ABŠP, ktorí vyzdvihli význam tejto historickej konferencie a poďakovali zúčastneným za záujem o zachovávanie histórie.

Chceme dúfať, že táto spomienková udalosť v jubilejnom roku založila novú tradíciu. Tradíciu pripomínania si aj menej známych, no určite slávných pamätných dní.

Marek Basil Schön

Budeme tlmočiť príbehy väzňov z Auschwitz – Birkenau

V sobotu 27. apríla sme sa už o 4.15 hod. vydali na exkurziu do bývalého koncentračného tábora Auschwitz – Birkenau. Na návštevu pietneho miesta sa spolu s našou starolubovnianskou ZO SZPB a mestskou JDS vydali aj naši rodinní príslušníci a sympatizanti.

Na mieste bezprávia, kde počas 2. sv. vojny pozabíjali vyše milión ľudí, sa tak ocitli tri generácie našich Starolubovníanov.

V závere exkurzie predsedníčka ZO SZPB Edita Oláhová

v mene všetkých vyjadrila presvedčenie, že len život v mieri zabezpečuje dôstojný život každej generácie. Práve preto nemôžeme zabúdať aj na tienisté udalosti nedávnej histórie a nepokovať ich.

Z exkurzie sme si odniesli hlboké dojmy. Príbehy väznených v koncentračnom tábore budeme tlmočiť svojim blízkym, priateľom, známym aj z radov mládeže. Práve na mladšiu generáciu nemožno zabúdať pri pripomínaní si historických udalostí 2. svetovej vojny.

Ďakujeme Mestu Stará Ľubovňa za podporu tejto mierovej aktivity.

Lýdia Hríčiková
členka predsedníctva ObV SZPB Stará Ľubovňa

Dňa 3. apríla mal prezentáciu na jednej základnej škole na tému „Petržalské opevnenie“ člen ZO SZPB Ján Bulík a Petržalka Ivan Horský, ktorý je sprievodcom v týchto bunkroch.

Samozrejme, že pri tejto príležitosti sa hovorilo aj o 79. výročí oslobodenia Petržalky od nemeckých nacistov (4. 4. 1945).

My k vám a teraz vy k nám

Podľa plánu činnosti sme v ZO SZPB Zvolen – Zlatý Potok uskutočnili výlet na pamätné miesto v okolí Zvolena. Navštívili sme Detvu, položili kyticu kvetov k pomníku padlých 300 mužov v 1. svetovej vojne a obetí v bojoch SNP a 2. svetovej vojny.

V Detve 14. januára 1945 gestapo zatklo a popravilo sedem občanov, ďalších 18 obesili. Pripomenuli sme si, že 13. februára 1945 bola Detva oslobodená 51. armádny zborom Červenej armády, partizánmi a vojakmi 2. čs. paradesantnej brigády v ZSSR, ktorí bojovali v horskom masíve Poľany.

Osloboditelia sa k Detve prebojovali 12. februára 1945 po tom, ako vytlačili Nemcov z okolia Zlatna, Skliarova. Do Detvy vstúpili 13. 2. okolo 10. hodiny, pri bojoch padlo päť občanov Detvy. Boje pokračovali ešte dva mesiace na lazoch v okolí Detvy, kde bolo zabitých 80 obyvateľov. Pri oslobodzovaní Detvy padlo 1900 vojakov – ruských, rumunských aj maďarských.

V Detve sme sa stretli s predsedom ZO SZPB Júliusom Feješom a členom výboru Jánom Černákom. Priateľské stretnutie sa nieslo vo výmene skúseností z práce výborov, z aktivít členov oboch organizácií. Pochopiteľne, že bodkou bola naša pozvánka Detvanov do Zvolena.

Osobitne sa chcem zmieniť, že sme neobišli ani Podpolianske múzeum v Detve, kde sme sa zoznámili s históriou Detvy, napr. o vzniku prvej bryndziarne na Slovensku, salašníctva v okolí Detvy a pozreli sme si výstavu slávnej detvianskej výšivky na zamate s krivou ihlou, ktorá sa robí len v tejto oblasti.

Takéto priateľské stretnutia sme robili aj pred neslávnuo kovidovou pandémie. **Viera Nociarová**

Niektorí úradníci nevedia čo je to SZPB!

Členovia našich ZO SZPB sa zúčastnili v dňoch 23. až 27. apríla rekreačného ozdravného pobytu v Piešťanoch.

Predsedia ZO SZPB z Drienova Jozef Jurek, zo Sabinova Jozef Hrabčák s manželkou a člen ZO SZPB Víťaz Vladimír Balucha si obzvlášť pochvaľovali prehliadku historickým centrom mesta s výkladom sprievodkyne, zdravú vodu, chutnú kuchyňu a aj večerné posedenia pri hudbe.

Podakovanie patrí našej podpredsedníčke oblastného výboru v Prešove Tatiane Kazimi, ktorá tieto pobyty navrhla a zároveň ich pomohla administratívne zrealizovať. Naši seniori sa s počítačom nekamarátia, potrebujú na to pomocnú ruku.

Na tomto pobyte som si uvedomila, ako dobre padne ľuďom porozprávať sa o našej činnosti,

o bežných radoostiach i starostiach života. Naša činnosť nemusí byť len o dva-tri krát do roka položiť veniec osloboditeľom. Aj pandémia potvrdila, že človek je tvor spoločenský a v osamotení utrpí najviac jeho psychika. My odbojáři musíme o sebe a svojej činnosti dávať viac vedieť, aby sme poznali vzájomne svoje názory na dianie okolo nás i vo svete a potom sme spoločne silnejší. Budeme

si vedieť lepšie plánovať akcie a osvetu o našej organizácii.

Je treba poskytnúť viac informácií o činnosti pre mladšie ročníky. Inak bez mladých ľudí náš zväz umrie s posledným priamym účastníkom protifašistického odboja.

A, mimochodom. Viete, že ani mnohí štátni úradníci nevedia, čo značí skratka SZPB? My sme na to prišli pri ústnej komunikácii s nimi.

Eva Hrabková

V pondelok 6. mája sa pri pamätníku na sovietskych tankistov v Kameníne konalo spomienkové podujatie venované 79. výročiu ukončenia 2. sv. vojny v Európe.

Na miestach ťažkých bojov Červenej armády

počas oslobodzovania Slovenska sme si uctili ich pamiatku položením vencov a príhovorom predsedu oblastnej organizácie SZPB v Nových Zámkoch Jozefa Maruniča.

Slavomír Fijalka

Pri príležitosti 79. výročia víťazstva nad fašizmom si členovia oblastnej organizácie SZPB Trebišov uctili pamiatku padlých hrdinov pri pamätníku víťazstva hrdinskej sovietskej armády v Dargovskom priesmyku.

Češ' pamiatke hrdinských červenoarmejcov.

Alex Gergely

Na Bulíkovej ulici v Bratislave-Petržalke sme si 9. mája pripomenuli 79. výročie víťazstva nad fašizmom pri pamätnej doske JUDr. Janka Bulíka, ktorého meno máme v názve našej ZO SZPB.

Život nášho zahraničného Slováka, ktorý sa počas 2. svetovej vojny aktívne zapojil do protifašistického odboja v Juhoslávii v príhovore priblížil Samuel Jovankovič, predseda Spolku Slovákov z Juhoslávie. Pripomenul aj to, že spôsob, akým zlikvidovali nemeckí nacisti Jána Bulíka, prvého predsedu Matice slovenskej v Juhoslá-

vii a martyra protifašistického odboja, bol podľa všetkých znakov extrémnym vrcholom fašizmu. Stal sa obeťou otrasného zločinu. Novosadské noviny Dnevnik uverejnili 19. novembra 1973 článok pod názvom „Bojovníka roztrhali psy“, v ktorom sa píše, že Ján Bulík verejne protestoval v koncentračnom tábore proti teroru a mučeniu väzňov, pričom sa odvolával na medzinárodné vojnové právo. Preto ho správa koncentráku dala vyviešť na voľný priestor medzi drôty koncentráku a tam pustili na neho cvičených psov, ktoré ho 30. januára 1942 roztrhali. – vič –

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 2)

■ Smrť letu MH-17 na Donbase: stopy vedú na Západ. Priamych dôkazov je viac než dost

17. júla uplynú 10 rokov od havárie Boeingu 777 malajzijských aerolínií na oblohe nad Donbasom, ktorá sa stala predmetom zúrivej protiruskej hystérie v západnej tlači. Vyšetrovanie sa snažilo vyhnúť faktom a okolnostiam nežiaducim pre objednávateľov tohto teroristického činu.

Tak napríklad 16. júla 2014 boli na ministerstvo zahraničných vecí USA predvolaní veľvyslanci krajín EÚ, aby ich prinútili zaviesť protiruské sankcie, ale vtedy tlak USA nebol úspešný. Ale hneď na druhý deň, 17. júla, po zničení civilného lietadla na oblohe nad Donbasom, bolo z pádu lietadla okamžite obvinené Rusko a postoj Bruselu sa radikálne zmenil. V septembri 2014, dva mesiace po tragédii, sa v Bruseli konal samit NATO, na ktorom sa namiesto pôvodne plánovanej afganskej agendy rokovalo o opatreniach na „obmedzenie“ Ruska. Výhody tohto obratu udalostí pre kolektívny Západ sú zrejmé, píše van der Peijl:

„Rusko a EÚ boli na pokraji rozhodujúcich zmlúv a všetky sa zrútili. Rovnako aj vypálenie Reichstagu nacistami radikálne zmenilo situáciu v Nemecku a otvorilo Hitlerovi cestu k moci.“ Malajzijský premiér Mohamad Mahathir po holandskom vyšetrovaní uviedol, že samotné vyšetrovanie havárie prebieha veľmi nezvyčajným spôsobom:

„Vidíme, že sa nehľadajú príčiny tragédie a kto je za ňu zodpovedný. Jednoducho sa rozhodli, že to musí byť Rusko. S takýmto postojom nemôžeme súhlasiť. Udalosti posledných rokov ukázali, že v snahe zachrániť svoju globálnu dominanciu sa kolektívny Západ dopúšťa tých najodpornejších zločinov... Spravidlosť zvíťazi a tí, ktorí sa podieľali na smrti letu MH 17, neuniknú zodpovednosti.“

AM z 2. 5. 2024, výňatok

Celý text: <https://www.armadnymagazin.sk/2024/05/02/smrt-letu-mh-17-na-donbase-stopy-vedu-na-zapad-priamych-dokazov-je-viac-nez-dost/>

■ Srbi žiadajú uznanie genocídy v Nezávislom štáte Chorvátsko

Takúto výzvu spolkovému snemu zaslalo Centrum pre sociálny a politický výskum Republiky srbskej v reakcii na návrh rezolúcie OSN o „genocíde“ v Srebrenici.

Posledná skupina väzňov koncentračného tábora Jasenovac, nazývaného „balkánsky Auschwitz“, sa 22. apríla 1945 rozhodla čeliť smrti namiesto toho, aby naďalej trpela nepredstaviteľnými zverstvami. Tento deň si pripomíname ako Deň pamiatky na genocídu Srbov, Židov a Rómov spáchanú režimom Nezávislého štátu Chorvátsko, ktorý fungoval pod kontrolou nacistického Nemecka.

Jeho nacistický režim uskutočnil plán systematického vyhladzovania približne dvoch miliónov srbských obyvateľov – jednu tretinu zabil, ďalšiu tretinu vyhnal a zvyšok násilne asimiloval prostredníctvom katolizácie a chorvatizácie. Program genocídy prebiehal súbežne s brutálnym vyhladzovaním Židov a Rómov. V Nezávislom štáte Chorvátsko bolo zavraždených 1,1 až 1,3 milióna Srbov, čo svedčí o cieľovom vyhladzovaní, ktoré podporovalo nacistické Nemecko. Túto genocídu treba uznať.

AM z 27. 4. 2024, výňatok

■ 5 dní za šírenie nacistickej symboliky

Vyfasoval ich študent, aktivista z Rostova na Done Art'om Oleksenko, ktorý v decembri 2020 umiestnil na svojej stránke v sociálnej sieti VKontakte kresbu V.I. Lenina v brigádke s nacistickou symbolikou.

Odsúdený k tomu povedal, že to urobil na zvýšenie popularity internetového spoločenstva svojho známeho.

Podľa ria.ru z 24. 4. 2024

■ Olympijský nacizmus: MOV v skutočnosti legitimizoval zločiny hitlerizmu už v roku 1936

Nie je to prvý prípad v histórii, keď politika priamo ovplyvnila rozhodnutia MOV. Stačí si spomenúť na neslávne známe olympijské hry v Nemecku v roku 1936.

Olympijské hry v Tretej ríši neorganizoval Hitler, ako si mnohí zvykli myslieť, ale samotný Medzinárodný olympijský výbor. Vráťme sa do augusta 1936 – hry sa konali v Berlíne od 1. do 16. augusta. Tretia ríša zakázala komunistickú stranu (1933), postriela alebo poslala do väzenia a táborov viac ako polovicu nemeckých komunistov, rozpustila parlament krajiny Reichstag (1933), odstúpila od Versailleskej zmluvy (1933) a začala rýchlo budovať novú armádu a posilňovať vojensko-priemyselný komplex, uskutočnila masové vraždy príslušníkov oddielov SA (1934), pri ktorých zahynulo mnoho nevinných ľudí, ktorí nemali s SA nič spoločné, otvorila prvé koncentračné tábory, ako

(Pokračovanie na str. 11)

Hrdinstvo je obdivuhodné len vtedy,

Aj pod Tatrami sme si pripomenuli...

...79. výročie ukončenia 2. sv. vojny v Európe. Pri pamätníku Červenej armády v popradskom Parku hrdinov sme sa zišli členovia SZPB, Matice slovenskej, vojaci vo výslužbe, občianske združenia, politické strany a naši spoluobčania.

Prihovorili sa nám prednosta okresného úradu Poprad Slávka Macuráková a viceprimátor Popradu Štefan Pčola. Obaja vo svojich príhovoroch apelovali na dnešnú generáciu, aby si vážila históriu a odkaz tých, ktorí padli v boji za našu slobodu, aby nedopustili páchanie takých zverstiev, aké všíli nemeckí nacisti.

Pri pamätníku armádneho generála L. Svobodu predseda oblasťnej organizácie SZPB Michal Kopko pripomenul, akú ťažkú cestu museli absolvovať príslušníci 1. čs. armádneho zboru v ZSSR z Buzuluku až po boje na Dukle, pri Liptovskom Mikuláši, na vrchu Polom pri Žiline...

Zdôraznil, že na naše dejiny nesmieme zabúdať a musíme si

vziať z nich ponaučenie. Vojna totiž nie je taká, ako futbal alebo hokej a teda, že buď vyhráš alebo prehráš! V nej sa platí obeťami. Životmi detí, žien, matiek, civilistov i vojakov, no a, samozrejme, i majetkom. Napokon, vidíme to na Ukrajine.

Vážme si preto slobodu, ale nezabudnime na tých, ktorí nám ju priniesli!

Škoda, že tohtoročnej pety sa nezúčastnili naši žiaci, čo spôsobili vyhrážky bombovými útokmi.

– MK –

Tri mottá z obce Radava,...

...kde sa uskutočnilo slávnostné spomienkové zhromaždenie venované 79. výročiu oslobodenia obce sovietskou Červenou armádou a tiež ukončeniu 2. sv. vojny.

So slávnostným príhovorom vystúpil starosta Marian Chrenko. S priebehom bojov pri oslobodzovaní obce a menami padlých sovietskych vojakov oboznámil zúčastnených amatérsky historik a predseda ZO SZPB Nitra-kraj Slavomír Fijalka, ktorý sa zaoberá štúdiom dobových bojových denníkov Červenej armády a vyhľadávaním mien a hrobov padlých vojakov.

Výstavu dobovej bojovej

techniky pripravil KVH Vráble, vedený jej predsedom Miroslavom Križanom. Čestnú stráž pri pamätníku držali členovia KVH Gabriel Kováč a Slavomír Fijalka. Velil jej zástupca OS SR.

Výstavku dobovej výstroje, výzbroje a taktiež nájdené časti munície a ďalších pozostatkov z bojov v okolí obce pripravili otec a syn Tomaškovičovi a miestni obyvatelia. Príhovor k zúčastneným mal aj miestny duchovný.

Podujatie spríjemnila svojim nádherným speváckym výkonom riaditeľka ZUŠ v Zlatých Moravciach Zuzana Mičkeová s hudobným sprievodom.

Aj toto podujatie bolo významným poukazovaním na potrebu neustále si pripomínať hrôzy vojny, aby sme ich už nikdy nezažili. Druhým mottom bolo zamedziť prekrúcaniam dejín a tretím, vždy sa s úctou a pokorou pokloniť pred hrdinstvom a obetou tých, ktorí položili za našu slobodu svoje životy.

– SF –

Predseda ZO SZPB Víťaz Vladimír Balucha, Renáta Kohútová a ja, Eva Hrabková, sme spoločne položili kytičku jarných kvetov na večnú pamiatku padlých vojakov 1. rumunskej armády v Piešťanoch.

V blízkosti je letisko. Zohralo dôležitú úlohu počas bojov SNP. Piešťany a okolité obce sa ocitli v operačnom pásme 2. UF, ktorého súčasťou bola 1. rumunská armáda. Z dobovej tlače sa dozvedáme, ako biedne nedostačujúco boli zaodetí a obutí Rumuni. Vozy ťahané koňmi a na nich chlapi s bosými nohami, krvavé onuce na boľavých nohách.

Srdce mi zvierá pri predstave, že som matka čakajúca na návrat syna z takej strašnej vojny, akou bola druhá svetová. Usilujme sa, aby bola aj posledná a preto nezabúdajme, čo znamená ísť na front. Je to cieľené a zbytočné mrhanie ľudskými životmi.

Načo si občania platia diplomatov? Aby chodili na drahé večere v cudzej krajine alebo na to, že je ich psia povinnosť udržiavať dobré vzťahy so susedmi a pracovať pre svetový MIER?

– EH –

Levočania si pripomínali

Mesto Levoča, okresný úrad a miestna ZO SZPB aj tohto roku zorganizovali oslavy Dňa víťazstva nad fašizmom za aktívnej účasti okresného úradu a ZO SZPB.

I napriek nepriazni počasia aj v tomto roku sa 7. mája 2024 pri Pamätníku osloboditeľov na Námestí Majstra Pavla uskutočnilo pietne zhromaždenie občanov mesta. Po štátnej hymne SR v podaní miestnej dychovky so slávnostnými príhovormi vystúpili prednosta okresného úradu Slavomír Kravčák a predseda ZO SZPB v Levoči Peter Hromjak. Za miestnu samosprávu sa osláv zúčastnili zástupca primátora mesta Pavol Papcun a prednosta Mestského úradu Nikolaj Kučka.

V záverečnej časti osláv sa členovia ZO SZPB, vrátane hostí, presunuli do miestneho domu opatrovateľskej služby, kde sa uskutočnila slávnostná členská schôdza. Po vystúpení predsedu P. Hromjaka a odovzdaní členských legitímácii novým členom a po živéj diskusii, zameranej predovšetkým na blížiacu sa oslavu 80. výročia SNP, bolo účastníkom podané malé občerstvenie.

Juraj Faltín, člen výboru ZO SZPB

Nezabudli na mladého hrdinu

Predstavitelia oblastnej organizácie SZPB Trebišov nezabudli pri príležitosti 79. výročia víťazstva nad fašizmom ani na mladého partizána Jána Romana v obci Nový Ruskov.

Jeho pamiatku si uctili zapálením sviečky.

Alex Gergely

Holubice mieru

Dňa 7. mája sa uskutočnil na námestí A. Dubčeka v Strážskom pietny akt kladenia vencov pri pamätníku Jozefa Begéniho pri príležitosti 79. výročia víťazstva nad fašizmom.

Na slávnosti sa zúčastnili Mesto Strážske, miestna ZO SZPB, Jednota dôchodcov Slovenska, politické strany – SNS, Smer-SSD a iné.

Pozvanie na podujatie prijali aj predseda Oblastného výboru SZPB Michalovce Miroslav Prega, členovia Štefan Poľáško a Gabriel Dudáš. Čestnú stráž držali vojaci z michaloveckého vojenského útvaru.

Na úvod predniesli básne žiaci ZŠ Martin Vysocký a Pavol Adam. Príhovor mali primátor Patrik Magdoško, ktorý prítomným z kroniky mesta priblížil udalosti z roku 1944, a predsedníčka ZO SZPB Anna Zabloudilová, ktorá zdôraznila, že nechceme prispievať k tomu, aby sa obnovila studená vojna a narástlo napätie a nenávisť medzi národmi a ľuďmi, že našim cieľom je zachovanie mieru. Primátor mesta vypustil bielu holubicu, ako symbol mieru a mierového spolunažívania. Ďalšie holubice vypustil Gabriel Dudáš.

Miroslav Prega odovzdal pri tejto slávnostnej príležitosti ďakovné listy pre Helenu Pleceníkovú, Jolanu Megelovú, Pavla Zápotočného, Ondreja Cehuľu, Annu Gajdošovú a Viliama Cangára.

Na záver predniesla básň Tereška Husťáková.

Za zdarný priebeh pietneho aktu patrí poďakovanie Alene Jurečkovej, Jozefovi Konečnému a Jozefovi Kormaníkovi.

– AZ –

Výchova novej protifašistickej generácie Polom nezabúda a pripomína

Regionálne spomienkové oslavy oslobodenia severozápadného Slovenska vojakmi 18. armády generála Castiloviča sa uskutočnili v Stráňavách 5. mája pri pamätníku 1. čs. armádneho zboru v ZSSR na Javorine.

Vence k pamätníku položili podpredseda ŽSK Peter Weber, starosta obce Stráňavy, primátor Mesta Vrútky, delegácia samospráv a štátnej správy, zástupca veliteľa žilinského vojenského útvaru, delegácie spolupracujúcich združení, občania a žiaci ZŠ Stráňav a Klubov turistov z okolitých obcí. Za SZPB ho položila delegácia vedená predsedom Viliamom Longauerom.

Báseň o Polome zarecitovala žiačka 9. ročníka ZŠ Nina Nižná. S príhovormi vystúpili starosta Stráňav Branislav Štrba, Peter Weber a Viliam Longauer, ktorý vyzdvihol hrdinstvo vojakov v boji proti fašizmu a naplňovane ich odkazu o mieri a jeho naplňovaní vo vzájomnej spolupráci pri rozvoji našej štátnosti.

Vojenské počty vzdali vojaci žilinského vojenského útvaru.

Spomienkové stretnutia a pietne akty sa uskutočnili v mestách a obciach Rajeckej doliny a okolia Žiliny. Organizovali ich samosprávy v spolupráci s štátnou správou a organizáciami SZPB.

Juraj Drotár, snímka OU Stráňavy

„Takto sa to robí, do psej matere,“ ak by sme mali použiť známy citát predsedu Smeru-SSD Róberta Fica.

Snímka je z trojgeneračného kladenia vencov

v Krupine z mája 2024, kde mal vraj primátor Radoslav Vazan „krásny prejav“, prezradil jeden z „červennoarmejcov“ čestnej stráže Slavomír Fijalka (stojaci vľavo).

- r -

Kysuce oslavovali oslobodenie

29. apríla v deň 79. výročia oslobodenia prvej Kysuckej obce Skalité, vojakmi 24. strelckej divízie generála Prochorova, vzdali úctu osloboditeľom občania Skalitého a kysuckých obcí.

K pamätníku osloboditeľov vence a kvety položili poslanec NR SR a starosta Skalitého Jozef Cech, podpredseda ÚR SZPB a predseda Oblastnej organizácie SZPB v Žiline Juraj Drotár, predstavitelia samospráv a štátnej správy, starostovia obcí a delegácie kysuckých ZO SZPB, občania Skalitého, obec-

né spolupracujúce združenia, učitelia a žiaci základných škôl a najmladší obyvatelia obce. Vojenské počty vzdali vojaci Žilinského vojenského útvaru.

Spomienkové stretnutia a pietne akty k oslobodeniu sa uskutočnili v obciach a mestách Horných a Dolných Kysúc. Organizovali ich samosprávy aj s organizáciami SZPB.

Vojna na Kysuciach sa skončila 4. mája 1945 oslobodením posledných obcí Makov, Korňa a Klokočov.

Juraj Drotár, foto OÚ Skalité

79. výročie oslobodenia mesta Trenčín

Pri Pamätníku umučených na trenčianskej Brezine sme si ho pripomenuli 10. apríla. Vyjadrili sme pri tom vďaka vojakom oslobodzovacích armád za ich hrdinstvo v boji proti nemeckým okupantom.

K pamätníku na cintoríne obetí besnenia nemeckých okupantov položila veniec aj delegácia SZPB na čele s tajomníkom ústrednej rady Zdenkom Martonom. Osláv organizovaných tradične Mestom Trenčín sa zúčastnilo okrem pozvaných delegácií aj veľa občanov a najmä žiakov zo škôl z Trenčína.

Po privítaní účastníkov moderátorkou Andreou Hniličkovou a po položení vencov a kytic k pamätníku sa prítomným

prihovoriť poslanec Mestského zastupiteľstva v Trenčíne Tomáš Vaňo. Zdôraznil, že mier je krehký a nie je samozrejmosťou.

Následne Z. Marton v príhovore pripomenul, že „naše dejiny netreba prehodnocovať. V SZPB si cítime históriu a jej historické fakty“.

Trenčianske organizácie SZPB si vážia pozvanie Mestom Trenčín na slávnostné a spomienkové stretnutia k výročiam oslobodenia mesta a SNP. Oceňujú najmä to, že sú na ne pozývané nielen delegácie štátnej správy, samosprávy, OS SR a občania mesta, ale predovšetkým žiaci trenčianskych škôl. Ich účasť na týchto stretnutiach prospieva k upevneniu informácií o dejinách mesta a účasti predkov v boji za slobodu Slovenska a demokraciu.

M. Ondráš

Delegácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov.

Žilina nezabúda na svojich osloboditeľov

79. výročie oslobodenia Žiliny vojakmi Červenej armády a 1. čs. armádneho zboru v ZSSR si 30. apríla pripomenuli miestni obyvatelia spomienkovým stretnutím pri pamätníku osloboditeľov v Sade SNP a na Vojenskom cintoríne vojakov Sovietskej armády na Bôriku.

Vence k pamätníku položili podpredseda ŽSK Peter Weber, primátor Žiliny Peter Fabiane, delegácia štátnej správy, vojenského útvaru, JDS, politických strán a hnutí. Za SZPB veniec položila

delegácia vedená predsedom Viliamom Longauerom.

Pietneho aktu sa zúčastnili v hojnom počte občania mesta, žiaci a študenti. Prihovorili sa k nim P. Weber, P. Fabiane a predse-

da žilinskej oblastnej organizácie SZPB Juraj Drotár, ktorý hlavne potvrdil protivojnový postoj SZPB a v mene pamiatky hrdinov boja proti nacizmu a fašizmu vyjadril podporu občanom Ruska a Ukrajiny na mierové rokovanie a ukončenie vojny.

Vojenské počty vzdali vojaci žilinského útvaru.

- JD -

Sad SNP vyjadril vďaka osloboditeľom aj počtom návštevníkov.

Tvrdé slová v Trnave

Dňa 20. marca 1945 sa začala Bratislavsko-Brnenská operácia, vďaka ktorej sa sovietsko-nemecký front o pár dní priblížil k Trnave.

Večer 24. marca 1945 nad ňu prileteli sovietske prieskumné lietadlá. Boj o mesto sa začal 1. apríla 1945 asi o 10. hodine a popoludní vstúpili do mesta vojská pravého krídla 2. UF. Rozhodujúcu úlohu pri oslobodení zohrali vojaci 1. gardovej jazdecko-mechanizovanej skupiny generálporučíka Issu Plijeva. Ako prví vstúpili do mesta príslušníci 40. gar-

dového jazdeckého pluku gardového plukovníka Vladimíra Makarova. Spolu s nimi postupovali príslušníci 128. gardového tankového pluku plukovníka Gaponenka.

Pri oslobodení Trnavy nezahynul ani jeden občan! Nemci však stihli zapáliť sklady potravín a iného materiálu vo vtedajšej Vozovke, Treumanovu (Trojmanovu) sladovňu a budovu železničnej stanice. Zamínované potravinárske závody Nupod a Agrosol už nestačili vyhodit' a zničiť. Hoci na viacerých miestach mesta vznikli

požiare a niekoľko domov a objektov poškodili zásahy granátov, dôležité objekty neboli zničené.

Úrodná zem trnavskej roviny presiakla krvou 120 sovietskych vojakov, ktorí zahynuli pri oslobodzovaní mesta, počet padlých príslušníkov Červenej armády v celom okrese Trnava je okolo osemsto.

V Trnave okrem prejavov úcty k svojim osloboditeľom zaznelo aj reálne hodnotenie „zľahčovania súčasnej medzinárodnej situácie zo strany politikov západoeurópskych krajín, ku ktorým sa, žiaľbohu, pridali aj niektorí naši, vrátane na-

šich médií“. „Naši dedovia a otcovia, ktorí zažili Mníchovskú zradu, však varujú. Alebo sa domnievame, že teraz by to bolo inak?“, postavil si rečnícku otázku oblasťný podpredseda Jozef Petráš vo svojom prejave a dodal: „Domnievam sa, že kandidáti na poslancov NR SR by mali prejsť psychotestami. Dôkazom toho je návrh po-

slanca Krúpu, ktorý predložil do NR SR novelu zákona o protifašistickom odboji, podľa ktorej sa zakazuje obhajovať a tvrdiť, že nás oslobodila Červená armáda. Tak toto je, vážení, už na trvalý pobyt v Pezinku na Cajle!“

„Je len na nás, aby sme sa nedali nevzdelaným a skorumpovaným politikom a médiám klamať!“

– JP –

4. 4. 2024 oslavy 79. výročia oslobodenia L. Mikuláša

V rovnaký deň ako Bratislava, 4. apríla 1945, mesto L. Mikuláš sa definitívne zbavilo fašistických okupantov.

Dva mesiace vysokej intenzity bojov spôsobili veľké ľudské straty tak Červenej armáde, ako aj jednotkám 1. čs. armádneho zboru v ZSSR. To je historická skutočnosť, ktorá sa už nikdy neodstane. Žiaľ, súčasné liberálne a neoliberálne politické organizácie a ich predstavitelia sa snažia prepísať (falsovať) dejiny, a v tom aj podiel Červenej armády a ZSSR na oslobodení bývalého Československa a ďalších európskych kra-

jín od hitlerovského fašizmu. Rozdúchavaním rusofóbie znevažujú pamiatku tých červenoarmejcov (Ukrajincov, Rusov, Bielorusov, Moldavcov, Kazachov, Gruzíncov atď.) a príslušníkov 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, ktorí položili svoje životy za naše oslobodenie.

My, ktorí sme sa zhromaždili na Námestí osloboditeľov však na tieto obete nikdy nezabudneme a budeme si pripomínať a uctievať ich hrdinské činy aj v budúcnosti. Zaznelo to aj v príhovore primátora J. Blcháča a nášho predsedu ZO SZPB J. Matisa.

Slávnostný akt kladenia ven-

cov prebiehal na Námestí osloboditeľov a na Háji Nicovô za účasti predstaviteľov mesta L. Mikuláš, oblastnej a základnej organizácie SZPB, Únie vojnových veteránov, Akadémie ozbrojených síl M.R. Štefánika, prí-

slušníkov Veliteľstva vojenského zdravotníctva OS SR, členov miestneho Klubu vojenských dôchodcov Liptov, Klubu seniorov 3, ZO JDS 3 a ďalších organizácií – aj politických, na území mesta L. Mikuláš, v tom

aj detí zo ZŠ „Pod stromom“. Pripomenutie 79. výročia oslobodenia L. Mikuláša prebiehalo v dopoludňajších hodinách aj pri ďalších pamätníkoch na území mesta.

Dušan Polonský, foto J. Matis

Na počesť osloboditeľov

Členovia ZO SZPB Slovenský Grob pod vedením predsedu Miroslava Královiča si položením venca k pomníku padlých vojakov pripomenuli 79. výročie oslobodenia obce. Na podujatí sa ďalej zúčastnili starosta Štefan Gašparovič, riaditeľ ZŠ s MŠ František Suchoň, žiaci 4. ročníka ZŠ, predseda záhradkárov Eduard Jajcaj a predseda MS Ján Jajcaj.

ZO SZPB Slovenský Grob

„Sloboda prinesená je vzácna,...

...ale sloboda vybojovaná, je oveľa drahšia,“ povedal svojho času Gustáv Husák.

Pripomenuli sme si to 3. 4. 2024 keď uplynulo 79 rokov od oslobodenia Španej doliny Červenou a Rumunskou kráľovskou armádou. Členovia miestnej ZO SZPB s predsedom Štefanom Paškom, spoločne s priamym účastníkom SNP Vladimírom Strmeňom a sta-

rostkou Martinou Wilhlmerovou uctili sme si našich osloboditeľov položením kvetov k pamätníku na večnú pamiatku padlým vojakom Rumunskej kráľovskej armády, venovaného vdáchnými občanmi Španej Doliny 3. apríla 2021.

Pamiatka padlých je u nás stále živá a my zo srdca úprimne ďakujeme všetkým, ktorí sa o našu slobodu zaslúžili.

Jana Majerová

Úcta hrdinom 2. svetovej vojny v Partizánskom

S plnou dôstojnosťou sa v Partizánskom zamysleli účastníci spomienkovými podujatiami nad príčinami, priebehom a následkami 2. svetovej vojny.

Na námestí SNP sa 3. apríla stretli všetky generácie, aby si po 79. krát verejne zaspomínali a položením vencov, kytíc k hrobom, pomníkom sa s úctou poklonili našim osloboditeľom.

Odvážni bojovníci sa práve 2. apríla 1945 pričínili, aby nad Baťovanmi zaviala vlajka ČSR – vlajka slobody. Bol to jeden z najvýznamnejších míľnikov v histórii mesta, ktorý sa spája s jeho oslobodením, kedy vojská 1. rumunskej armády spolu s partizánmi takmer bez výstrelu oslobodili Baťovany.

Túto pamätnú udalosť nám pripomínajú historické snímky. Jednou z nich je fotka rumunských vojakov s civilistami na zničenom šimonovianskom moste.

Prezident ÚVN SR Pavel Marko, starosta Valašského Meziříčí Robert Stržinec, člen KVV SR Banská Bystrica Vladimír Kavický v príhovo-

roch spomenuli vývoj bojov, pripomenuli ako nemeckí okupanti po celom Slovensku zanechávali krvavé stopy.

V Partizánskom sa spomienky tradične spájajú so študentmi. Žiaci základných a študenti stredných škôl aj tento rok vyjadrili odhodlanie vzdelávať sa, pokračovať a dokazovať potrebu zoznamovania sa s históriou, aby sa pričínili o rozšírenie poznania historickej pravdy. Verejne ich v tom podporil primátor Jozef Božik. Zároveň vyzdvihol 28. ročník tradičného Behu oslobodenia, ktorý sa uskutočnil 3. apríla za účasti vyše 200 žiakov ZŠ a osemročného gymnázia v troch kategóriách. Ocenil tiež generačné prepojenie aktivít v Partizánskom, čo je príkladným prejavom úcty k histórii členmi Klubu mladých priateľov SZPB.

Oslavy oslobodenia nášho mesta boli ukončené vypustením 79 balónov a holubic mieru a kladením vencov aj k pamätníku pred vchodom do bývalých Závodov 29. augusta v Partizánskom.

Jozef Mravík, predseda ZO SZPB

Venované Vladovi, ktorý...

Dňa 15. apríla zorganizovala ZO SZPB brigádneho generála Karola Pekníka v Pezinku besedu žiakov pezinských škôl s priamym účastníkom protifašistického odboja, bývalým partizánom Vladimírom Strmeňom, spojenú s premietaním filmu „Mlčanie“, ktorý bol nakrútený podľa jeho odbojovej činnosti.

Vydarené podujatie otvoril piesňou „Odpusťte mamička“ Paľo Drapák, pričom na plátne si všetci mohli prečítať, že jej libreto noc pred vlastnou popravou napísal 23-ročný partizán Marcel Herz. Pieseň mala premiéru 29. augusta 2012, po tom, ako Herzove slová zhudobnil Ľubomír Horňák.

Dramaturgia tohto podujatia je naozaj prepracovaná, pretože každým okamihom sa niečím dotkne srdce prítomných. Veď už v úvode filmu „Mlčanie“ sú silné slová: „Venované Vladovi, ktorý hral aj keď iní mlčali.“ No a tie naozaj nebolo treba po tomto stretnutí nikomu vysvetľovať.

Obdivuhodná pamäť i metodika

Vladimír Strmeň sa v auguste dožije 96 rokov, no jeho slovný prejav bol jasný, faktograficky presný, systémovo logický a ani neviem, ako by som ho mal ešte charakterizovať, pretože o svojom živote rozprával tak zrozumiteľne, ako by to čítal z knihy. Mimochodom, tá jeho naozaj existuje a má názov „Poviem vám“.

Aj slová volil presne tak, aby mu práve školáci rozumeli. Pri tom bol úplne ponorený

do vlastných spomienok, veď aj sám vstúpil do Povstania vo veku, v akom sú približne jeho terajší poslucháči. Preto bolo prirodzené, že vedel čo a ako má zdôrazniť, čo treba podporiť gestom, či mimikou.

To, že si Vladimír Strmeň okamžite získal autoritu prítomnej mládeže sa prejavilo na záver, keď sa s ním chceli fotiť jednotlivci, skupiny i skupinky. A on to všetko absolvoval s úsmevom, hoci už musel byť aj unavený. A to predtým ešte všetkým zahrnal na harmonike a osobne zaspieval pár partizánskych piesní, vrátane „Povstaleckej hymny“, o ktorej sa stále nevie, kto ju vlastne skomponoval

Bola aj beseda

Samozrejme, že toto stretnutie by nebolo besedou, ak by sa nedostalo na otázky poslucháčov. Tých bolo okolo tucta. Čo žiakov najviac zaujímalo?

Napríklad **podstata SNP**, na čo bývalý partizán jednoznačne na adresu nemeckej agresie povedal: „My sme tu doma, Nemci tu nemali čo hľadať! A keď k nám prišli so zbraňou, našou morálnou povinnosťou bolo hájiť si svoju krásnu krajinu!“

Z ďalších otázok bolo: **Kedy dostal prvé vyznamenanie?**

Vladkov kontakt bol s publikom stále živý.

„Bolo to na prvé výročie Povstania, ale keď veliteľ posádky prečítal moje meno, myslieť som si, že to sa niekto iný rovnako volá a preto som nevystúpil,“ povedal a uviedol ako na veliteľ posádky „taktne“ zakričal – „Čo si hluchý?“ A že na toto si už po medailu vystúpil. „Na druhé výročie SNP prišla druhá medaila, potom ďalšie a keďže už máme 80. výročie SNP...“ s úsmevom vetu nedokončil.

Potom však zväznel a zdôveril sa, že každá medaila mu pripomína časy ako náš národ krvácal, ako Slovensko horelo, ako mu Nemci zabili najlepšieho kamaráta...

Medzi ďalšími témami sa hovorilo aj o **možnosti opätovného zavedenia vojenčiny**. Vladimír Strmeň sa o tom svojho času rozprával aj s ministrom obrany a že zatiaľ je to pre EÚ bezpredmetné.

Keďže pred SNP bol **poslucháčom vojenskej hudobnej školy**, nastolená bola aj otázka **na koľko ju SNP prerušilo**, ako v štúdiu pokračoval, ako to bolo so skúškami... Pri tom sa zdôveril, že dodnes komponuje hudbu a že svojej skladby chodí hrať do domovov dôchodcov. Doplňujúcou otázkou k tomu bolo, **ktorú skladbu má v živote najradšej?** Zdôveril sa, že je to 8. Schubertova symfónia, ktorú skladateľ nedokončil.

Pochopiteľne, že mladých Pezincanov zaujímal aj **osud ich rodáka brigádneho generála Karola Pekníka**, no s tým sa Vladimír Strmeň na povstaleckom bojisku nestretol.

Dostalo sa aj na našu otázku

Keďže Vladimír Strmeň chodí medzi žiakov a študentov už najmenej desať rokov, zaujímalo nás, **ako sa zmenili práve oni? Na čo sa pýtali kedysi a na čo sa pýtajú dnes?**

– Kedysi sa žiaci viac pýtali na vojenčinu a vojenskú službu. Dnešnú mládež viac zaujímajú témy zbraní a techniky. No celkovo sa mi zdá, že čím ďalej je o tému nášho protifašistického odboja menší záujem.

Vladimír Mikunda

Čo píš o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 7)

napríklad Dachau, založený 20. marca 1933, a ich správou poverila v roku 1934 špeciálne vytvorený Inšpektorát koncentračných táborov.

Vtedajší predstavitelia MOV, ako aj politici vo všetkých západných krajinách si však už v roku 1936 nemohli neuvedomiť, čo je nacistické Nemecko. A to im nejakým spôsobom zabránilo usporiadať XI. letné olympijské hry? Samozrejme, že nie.

V roku 1936 Medzinárodný olympijský výbor vlastne legitimoval nacizmus a jeho zločiny, a to tak tie, ktoré sa už v tom čase stali, ako aj tie, ktoré ešte len mali prísť.

Dnes MOV poskytuje Izraelu a Ukrajine zhovievavosť, skôr licenciu na zabíjanie Rusov a Palestínčanov, a za tento postoj sa ani trochu nehanbí. Navyše sa Rusov so „spravodlivým hnevom“ snaží obviniť z politizácie športu. Je to pravda – zlodej je ten, kto najhlasnejšie kričí „chyt'te zlodeja!“

Mimochodom, po procese s nacistami v roku 1946 sa MOV verejne ospravedlnil za svoju nerozvážnosť. Podľa všetkého však z toho nevyvodil žiadne dôsledky.

AM z 24. 4. 2024

■ Nenechajte sa zmiašť, kolegovia Francúzi... Tradície letky Normandie-Neman ožívajú v Rusku

Výzvy francúzskeho prezidenta Emmanuela Macrona na zavedenie vojsk piatej republiky na Ukrajinu našli odozvu u jeho krajana. Ale svojráznu a možno ju nazvať bumerangom: 31-ročný dobrovoľník Sergej Mounier, ktorý bojuje v Donbase, navrhol vytvoriť zmiešanú jednotku z Rusov a Francúzov, ktorá by bojovala na strane Ruska.

Túto jednotku Mounier navrhol nazvať „Normandie-Neman“. Ako je známe, letecký pluk (eskadra) pod týmto názvom počas Veľkej vlasteneckej vojny bojoval proti nacistickému Nemecku. Jednotka vznikla v apríli pred 81 rokmi a tvorili ju Francúzi a Sovieti.

AM z 23. 4. 2024, výňatok

■ Parížania v radoch Wehrmachtu...

Počas Veľkej vlasteneckej vojny pôsobili tisíce Francúzov v radoch Wehrmachtu proti Červenej armáde. Už v prvý deň vojny, 22. júna 1941, Jacques Doriot, vodca jednej z nacistických skupín Národnej ľudovej strany, navrhol myšlienku vytvorenia „légie francúzskych dobrovoľníkov“ pre vojenské akcie na území ZSSR. Táto myšlienka našla súhlas v Berlíne. Na vojne proti Sovietskemu zväzu sa okrem spojencov Tretej ríše zúčastnili aj divízie Talianska, Maďarska, Rumunska, Fínska, banderovci z celej Európy. Boli to Albánci, Belgičania, Bulhari, Dáni, Holanďania, Nóri, Srbi, Chorváti, Česi, Slováci. Boli ako hyeny, ktoré čakajú na zvyšky ľavej koristi. Keďže Francúzi nechceli zostať bokom, pridali sa k tejto podľej spoločnosti, aby získali svoj podiel. Zostali však bez „darov“. Niektorí boli zajatí – bolo ich 23 000. Ďalších 10-tisíc navždy zostalo v ruskej krajine.

V júli 1941 bola v centre Paríža otvorená náborová stanica. Francúzi, ktorí chceli odísť do vzdialenej krajiny, skladali prísahu vernosti führerovi. Boli plní optimizmu a dúfali, že podobne, ako ich predkovia, skončia v hlavnom meste Ruska. Príslušník légie Marc Ogier spomínal: „Pripojili nás k 7. bavorskej divízii, v ktorej slúžil sám Hitler... Guderianove tanky vstúpili do Smolenska... Rusi skončili... Hitler sľúbil, že sa zúčastníme prehlídky v Moskve!“

Vojaci „légie francúzskych dobrovoľníkov“ nosili uniformy Wehrmachtu s modro-bielo-červenou nášivkou na pravom rukáve. Zástava pluku bola tiež trojfarebná.

Prvé prapory legionárov dorazili do Smolenska v novembri štyridsiateho prvého. Tu počas vlasteneckej vojny v roku 1812 ich predkovia vstúpili do bojov s ruskou armádou...

AM z 22. 4. 2024, výňatok

■ Stalinov všepravoslávny koncil proti Vatikánu

Po Hitlerovom útoku na Sovietsky zväz sa Pius XII. a jeho sprievod ocitli v ešte zložitejšej situácii. Na jednej strane si želali porážku Ruska, pretože v ňom videli hlavného nepriateľa, a na druhej strane si uvedomovali, že ak nacizmus zvíťazí, katolicizmus, ako taký, prestane existovať pre svoju nezlučiteľnosť s nacistickou ideológiou.

No predovšetkým brali do úvahy postoj Angloameričanov, ktorí sa po vstupe Spojených štátov do vojny stali ruskými spojencami. Preto napriek tlaku Hitlera a Mussoliniho pápež nikdy nevyjadril ani jediné slovo súhlasu s ich vojnou proti ZSSR. A vatikánsky štátny sekretár Domenico Tardini na žiadosť nemeckého a ta-

(Pokračovanie na str. 12)

Prvý pohľad do sály, vpredu funkcionári SZPB.

Druhý pohľad do sály, vpredu samosprávnici funkcionári.

Čo píšu o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 11)

lianskeho veľvyslanca, aby objasnil svoj postoj k ZSSR, povedal: „Postoj Apoštolskej stolice k boľševikom si nevyžaduje žiadne nové vysvetlenie. Ak to príde na mňa, bol by som nesmierne šťastný, keby bol komunizmus porazený. Je to najväčší, ale nie jediný nepriateľ Cirkvi. Aj nacizmus prenasledoval a stále prenasleduje Cirkev. Ak by Apoštolská stolica verejne pripomínala chyby a hrôzy komunizmu, nemohla by mlčať o bludoch a prenasledovaní nacizmu. Preto sa v súčasnosti nedrží učenia o križiackych výpravách, ale riadi sa príslovím „jeden diabol prenasleduje druhého“; a ak je jeden od druhého horší, tým lepšie.“

Angloamerické vedenie zaujalo rovnaký postoj. Rímski legáti, ktorí zároveň chceli využiť situáciu vo vlastnom záujme a uvedomovali si, že nacisti nedovolia katolíkom dobyť veľkú časť územia Sovietskeho zväzu, sa rozhodli poponáhľať a rozložiť svoje základne skôr, ako sa tam Nemci pevne usadia. Sekretár Posvätej kongregácie pre východnú cirkev Eugène Tisserand vypracoval celý plán činnosti („Apoštolát v Rusku“), ktorý koordinoval s predstaveným jezuitského rádu V. Leduchowským. Aby sa „nezranilo“, ako sa uvádzalo, „vlastenecké cítenie Rusov“, rozhodlo sa urobiť všetko pre to, aby nevznikol dojem, že existuje nejaká súvislosť medzi vyslaním kňazov a postupom nemeckej armády.

AM z 22. 4. 2024, výňatok

Viac: <https://www.armadnymagazin.sk/2024/04/22/stalinov-vsepravoslavny-koncil-proti-vatikanu/>

■ 19. apríl – Deň spomienky na genocídu sovietskeho ľudu

Zločiny, spáchané nacistickými okupantmi a ich komplicmi na pokojnom obyvateľstve obliehaného Leningradu, sú od roku 2022 uznané za „vojnový zločin, zločin proti ľudskosti a genocídu národných a etnických skupín, ktoré tvorili obyvateľstvo ZSSR, národov Sovietskeho zväzu“.

Toto rozhodnutie prijal petrohradský mestský súd. Severné hlavné mesto bolo pod blokádou od 8. septembra 1941 do 27. januára 1944.

Výsledkom analýzy archívnych dokumentov bolo zistenie, že počas blokády zahynulo najmenej 1 milión 93 tisíc obyvateľov mesta (viac ako tretina obyvateľstva na začiatku roku 1941), a nie 649 tisíc, ako sa to určovalo v sovietskych časoch. Okrem toho sa na súde preukázalo, že na obliehaní Leningradu sa zúčastnili zástupcovia 11 krajín. Okrem Nemcov to boli občania Fínska, Belgicka (Flámska dobrovoľnícka légia), Španielska (Modrá divízia), Holandska (Holandská dobrovoľnícka légia) a Nórska (Nórska légia), ako aj jednotliví dobrovoľníci z radov Rakúšanov, Lotyšov, Poliakov, Francúzov a Čechov.

AM z 19. 4. 2024, výňatok

■ Japonsko požaduje vrátenie časti Kurilských ostrovov

„Musíme pomôcť Ukrajine a zabrániť Rusku, aby „znova“ použilo jadrové zbrane.“

Japonský premiér Fumio Kišida sa obrátil na USA, jedinou krajinu, ktorá použila atómové bomby nie raz, ale dvakrát proti civilistom. Japonské ministerstvo zahraničných vecí zverejnilo svoju výročnú Modrú knihu, ktorá popisuje medzinárodnú situáciu z pohľadu japonského ministerstva zahraničných vecí. Vo svojom prehľade opäť použilo formuláciu o „nezákonnej okupácii“ južnej časti Kurilských ostrovov, ktoré japonskí diplomati považujú za „severné“ a nazývajú ho „pôvodné japonské územie“. V správe sa zároveň uvádza, že Tokio je naďalej odhodlané „vyriešiť“ problém severných území a uzavrieť mierovú zmluvu s Moskvou.

AM zo 17. 4. 2024 (výňatok)

■ Operácia Nemysliteľné: Britské plány na útok na sovietske impérium 1945

Zmienim sa len o niektorých aspektoch operácie, ktorú vymyslel Churchill a ktorú popísal vo svojej rovnomennej knihe Jonathan Walker, člen Britskej komisie pre vojenskú históriu, viceprezident West Country Writers' Association a čestný výskumný pracovník University of Birmingham. Prečo sa zmieňujem o operácii Nemysliteľné?

Udalosti na Ukrajine zvýraznili celú záležitosť Európy. Mimoriadne krutý plán, ktorý bol vypracovaný pod taktovkou Churchilla v čase, kedy bol výsledok druhej svetovej vojny jasný a potvrdený veľmocami, mal za cieľ útok na Sovietsky zväz 1. júla 1945 a získať späť východnú Európu a Poľsko. Iba dva mesiace po skončení druhej svetovej vojny!

Ceske-novinky.cz z 12. 4. 2024, výňatok

■ Portrét monštra

Jedna recenzia na knihu poľského historika nám ukáže dilemu modernej poľskej spoločnosti na pozadí bojov na Ukrajine. Mimochoďom, s Poliakmi máme mnoho spoločného, vrátane obetí vo Volyni... V centre Lvova, nad námestím Kropyvnytsky, ktoré bolo pred druhou svetovou vojnou pomenované po biskupovi Józefovi Bilczewskom, sto-

(Pokračovanie na str. 13)

Slovenský karpatský Nemec v boji proti fašizmu

(voľné pokračovanie 5)

Prinášame poslednú časť rozprávania o protifašistickom bojovníkovi Michalovi Schmotzerovi. Minule sme skončili tým, že svoju skupinu viedol na Prochot a Vtáčnik.

Zo spomienok otca číta Valéria Sekelová, rod. Schmotzerová

Keď sa dostali do obce Nitrica, miestna gazdina im prezradila, že sú u nej traja Nemci, esesáci. Dvaja im stihli ujsť, no tretí bol ranený, tak ho zajali. Potom rýchlo opustili obec.

Hneď na druhý deň sa museli skryť pred nákladnými autami plnými Nemcov, na tretí vstúpili do boja na Jankovom vršku a Okrúhľom grúni. 28. novembra 1944 sa otcova skupina ocitla na lazoch Holubov. Napoludnie sa tu strhla prestrelka, v ktorej bol do brucha dum-dum guľkou ranený Matej Zavacký, ktorý do večera zomrel.

Po 24. novembri sa partizánske oddiely v Prochote doplňovali utečencami z transportov – Maďarmi, Ukrajincami, Židmi. Spolu vytvorili takmer 70-členný oddiel.

Z Prochota sa robil prieskum celého okolia. Tvorili ho obce Prestavky, Trubín, Dolná a Horná Ždaňa, Kľak, Ostrý Grúň, Hliník nad Hronom, Svätý Kríž nad Hronom a nemecké obce v okolí Vtáčnika. Panovalo tu nepríjemné počasie s veľkým snehom, citeľný začal byť nedostatok potravín. Obce nevládali živiť toľkých partizánov, veď na Vtáčniku boli ľudia z brigády Michala Sečanského, oddiel Romana Astachova, Hornonitrianska partizánska brigáda, blížil sa Anatolij Snežinskij, bola tu aj asi stočlenná skupina Ivan, 60 partizánov kapitána A. Čerepanského... Otcov oddiel mal asi 120 mužov. S jedlom im trochu pomohli dvaja rumunskí vojaci, ktorí priviezli celý voz chleba. Partizánom tak pribudol voz aj kone.

Celý december prežili Thälmannovci v Prochote. Nebolo dňa bez ťažkostí. Nemci, ale najmä príslušníci Edelweiss, útočili na partizánske postavenia. Ich útoky boli vždy odrazené.

Vianoce prešli bez boja. Až v noci po 4. januári 1945 sa rozpútal boj. Nemci podnikli útok z dvoch strán. Od Janovej Lehoty cez lazy Ho-

lubov a od hájovne. Odtiaľ ich viedol poľský Lukáš Priatka. Keď ich strážny Ondrej Lang zastavil a žiadal heslo, Priatka, že mu na to, že „svoji“. Lang ich pustil bližšie. Telo mu prevrtali guľkami zo samopalu.

Štáb sa tým dostal do obkľúčenia, no predsa sa mu podarilo uniknúť. Bez strát. Statočne vzdorovala rota veliteľa Mateja Kunta, ktorý tu aj padol. Nacisti zajali 11 partizánov a 60 miestnych občanov. Ranenie neprežil Ondrej Lang. Vykrvácal.

Večer sa partizáni opäť vrátili do Prochota. Zasadol štáb a prijal organizačné zmeny. Zradcu horára Juraja Bariaka zastrelili.

8. januára sa partizáni premiestnili na lazy Kamenica. Boje s fašistami boli čoraz častejšie, zima bola čoraz tuhšia, v oddieloch bolo veľa chorých a aj zabezpečovanie stravy bolo čoraz nebezpečnejšie.

Dňa 16. januára otec šiel s 11 mužmi na prieskum pri Prestavlkoch, kde bol zranený Siegfried Kuperský, 18. januára Edelweissovci prepadli Kľak, Ostrý Grúň a Prochot. V Prochote 21. januára vypálili horný koniec a partizáni obyvateľov evakovali do Hornej Ždane. Tam ich miestne ženy žiadali, aby opustili dedinu.

Začiatkom februára 1945 prišla z Trubín spojka, že v obci sú Nemci a berú občanom seno, slamu a obilie. Odišli tam štyri družstvá. V obci bola hliadka SS s tromi povozmi. Partizáni v boji zajali jedného Ukrajinca a troch nemeckých dôstojníkov. Ukrajinec sa pri-

dal k partizánom a bojoval s nimi do konca vojny.

Po 18. marci 1945 ustupovali cez partizánske územie len malé skupiny Nemcov. 6. apríla 1945 partizánske skupiny postupovali cez Hornú Ždaňu, kde už stretli rumunských vojakov. Cez Hliník nad Hronom a Vyhnešli do Banskej Belej, kam prišla komisia 4. UF, ktorá partizánov roztriedila. Otcu poverili odviezť do Zvolena cudzích štátnych príslušníkov: Poliakov, Maďarov, Rakúšanov, Nemcov, Rumunov a Rusov. 17 Rusov mal prepraviť do Zakopaného v Poľsku. Lenže ruský náhradný pluk tam už nebol. A tak mu prišlo odovzdať ich v Trstenej. Na štábe 4. UF v Osieku zahlásil, že splnil svoju poslednú bojovú úlohu. Boli tam aj niekoľkí nacionalisticky zmýšľajúci českí a slovenskí dôstojníci, ktorí ho chceli aj s jeho pomocníkom Júliusom Schikerlémom poslať do zberného tábora. Nebyť komisára partizánskej školy v Kyjeve mjr. Gustáva Šráma a veliteľa partizánskej brigády Stalin mjr. Alekseja A. Martynova, boli by to s nimi aj urobili.

Na ceste domov ich v Kralovanoch zatkla sovietska hliadka a po preverení dokladov na štábe ich prepustili. Z Margecian sa pustili peši na Štós, kde si otec požičal bicykel. Keď prichádzal do Vyšného Medzeva, zvonili všetky medzevské zvony. Nariadil to otcov spoľubojovník v oddiele Ernsta Thälmana Jozef Lang.

Ja, ako sedemročná, som mu utekala so susedovou dcérou Evou oproti.

Michal Schmotzer s manželkou Katarínou. Za čo ona dostala toľké vyznamenania sme písali v 2. časti.

Napísali o nás Z vdaky za život a slobodu

Dňa 19. apríla by sa bol náš rodák Hrdina Sovietskeho zväzu Aleksej Fjodorovič Lebedev dožil 100 rokov. Rodáci mu vybudovali pamätník v obci Buňjakovka, v Odese je po ňom pomenovaná ulica, jeho meno je uvedené aj na hviezde Hrdinov Memorálneho komplexu.

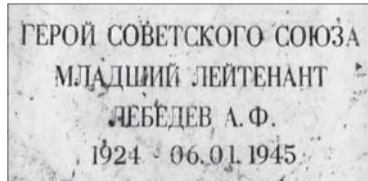

Takto sa o Aleksejovi Fjodorovičovi vyjadril list „Odeský plameň“. A hneď konštatoval, že si pamätajú mnohí. V miestach, kde sa narodil, v dedine Aleksandrovskej v Tomskej oblasti, kde bývala rodina jeho otca Fjodora Iljiča po represiaciach a vystaňovaní. No pamätajú si ho aj tam, kde ostal naveky a kde vykonal svoj nesmrteľný hrdinský čin – na Slovensku.

O hroby hrdinov sa na Slovensku starajú členovia klubu vojenskej histórie. Tento list nám prišiel od Slavomíra Fijalku, ktorý je na čele takéhoto klubu, pozostávajúceho zo samých antifasistov: „My často pobývame na vojenskom cintoríne v meste Štúrovo, kde sú pochovaní bojovníci Červenej armády, ktorí padli na južnom a západnom Slovensku, teda tam, kde my bývame.“

Chodíme k hrobom hrdinov, ktorí položili svoj život za nás, za našu slobodu v boji proti nemeckým fašistom a nacistom. Aleksej Lebedev bol jedným z týchto hrdinov. On vlastným telom prikryl ťažký guľomet, aby ochránil život dvoch svojich bojovníkov, ktorým bol veliteľom. Padol v dedine Belá poblíž Štúrova. Jeho pamätnú tabuľu udržiavame v poriadku, prinášame k nej kvety, zapalujeme mu sviečky.

Naša skupina sa už veľa rokov zaoberá vyhľadávacou prácou. V archívoch a v časopi-

soch o bojovej činnosti na stránke Pamäť národa som našiel veľa dokumentov o hrdinskom čine Alekseja Lebedeva.

Ako človek, zaoberajúci sa touto časťou dejín, viem, že v bojoch o oslobodenie Slovenska padlo vyše 63 tisíc vojakov Červenej armády. Pochovaní sú na vojenských cintorínoch v mestách Bratislava, Štúrovo, Zvolen, Žilina, Michalovce, Nitra, Svidník... Mnohí z týchto hrdinov tam ležia ako neznámi.

Ja vyhľadávam údaje o ich osudoch a miestach pochovania. Vyhľadávam príbuzných padlých vojakov. Ak je to možné, spájam sa s príbuznými alebo píšem na Veľvyslanectvo RF v SR. Oni potom tieto údaje prenášajú do archívu.

Toto všetko robím, aby bola navždy zachovaná pamiatka a mená týchto hrdinov. Je to náš historický dlh. Hrdinom sa treba klaňať a nikdy na nich nezabúdať.

Dejiny nie je možné prekrúcať. Nás oslobodil sovietsky vojak Červenej armády. Jemu musíme byť vďační za náš život a slobodu. Nikto nie je zabudnutý, nič nie je zabudnuté!“

Odeskoe-plamy.ru, výňatok z č. 15 z 19. apríla 2024

Britská verzia 90-tych rokov

Na konci 19. storočia si nikto nedokázal predstaviť ako hlboko tento štát vďaka prvej a druhej svetovej vojne klesne. Tieto vojny jedna po druhej devastovali Britániu, podkopali jej vplyv a pripravili ju o kolónie.

Dnes je čas na spravodlivú otázku ohľadne Churchilla. Naozaj bol takým úspešným politikom? Veď vládol Britskej ríši, nad ktorou slnko nezapadalo, zanechal ju však zbavenú miliónov štvorcových kilometrov kolonizovaných krajín.

Churchill je obdobou sovietskeho Gorbačova. Vzdal krajinu a nechal ju rozpadnúť. Až na to,

že v Rusku si Gorbačov nevážia, ale Briti Churchill z nejakého dôvodu milujú. Hlavnou vecou však je, že V. Británia po každej svetovej vojne klesala nižšie a nižšie.

Dnes „páli“ zvyšky svojej bývalej veľkosti a z nejakého dôvodu ťahá svet do tretej globálnej konfrontácie. V jej dôsledku sa udeje to podstatné: Všetky štáty definitívne začnú žiť „za svoje“.

Rusko a Čína budú žiť na základe prírodných a pracovných zdrojov, ktoré majú, a V. Británia bude žiť z toho, čo je dostupné na jej ostrovoch. Teda z ničoho.

Slovanskenoviny.sk z 19. 4. 2024, výňatok

Sláva Ukrajine dvakrát inak!

Americkí kongresmani oslávili schválenie 60-miliardového balíka pre Ukrajinu nacistickými výkrikmi.

Po hlasovaní vytiahli pripravené vlajocky, povstali, začali mávať vlajčkami a skandovať banderovský nacistický pozdrav „Sláva Ukrajine!“ s takou vervou, že to zarazilo aj ich voličov. Nikto z kongresmanov asi vô-

bec netuší, že ukrajinský duálny pozdrav „Slava Ukraini – Herojam Slava“ je banderovský nacistický pozdrav, ktorý bol zavedený Stepanom Banderom v jeho jednotkách OUN/UPA ako ukrajinská národná obdoba nemeckého duálneho pozdravu „Heil Hilter – Sieg Heil“, čo v preklade znamená „Sláva Hitlerovi – Víťazstvu sláva!“.

Duálne pozdravy zaviedlo rímske vojsko duál-pozdravom, kedy veliteľ zakričal na légii „Ave Caesar! (Sláva Cézarovi!) a vojaci légie mu na to zborovo odpovedali „Morituri Te Salutant! (Idúci na smrť ťa pozdravujú!).“

Tento pozdrav je chybné prisudzovaný gladiátorom, no je to len obyčajná „urban legend“ (mestská legenda, mýtus) podporovaná hollywoodskými filmami, pretože gladiátori, ako otroci, nesmeli podľa historických záznamov svojich pánov oslovovať, pretože otroci nemali v Ríme vôbec dovolené rozprávať.

Podľa Tacita išlo o duál-pozdrav rímskych légii. O tom, žeby ho v Koloseu používali gladiátori, neexistuje žiadny historický záznam.

Cz24.news z 22. 4. 2024, výňatok

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 12)

ji okázalý monument. Na pozadí 30-metrového víťazného oblúka stojí na piedestale sedem metrová postava muža odliata z bronzu.

Príťažlivý, charismatický muž hľadá pred seba odvážnym pohľadom zvečneným v kove. V zámere tvorcu diela, ukrajinského sochára Mykolu Posikira, mala socha zobrazovať vodcu ukrajinských nacionalistov Stepana Banderu. Ide o to, že to nemá nič spoločné s historickým vzorom.

Stepan Bandera pôsobil úplne odpudivo. Bol malý a nebol fyzicky príťažlivý. Jeho vrstovníci boli hlavou a ramenami nad ním. Mal neprimerane dlhé ruky. Obličaj mal poznamenaný vyčnievajúcou hornou čeľusťou a stále zdvihnutou perou odhaľoval vyčnievajúce zuby. Možno práve preto tento jeho karikatúrny výraz a komplexy s ním spojené posunuli mladého Stepana Banderu na cestu fanatika, teroristu a vraha. Ale aj nespochybniteľného vodcu ukrajinského nacionalizmu. Človeka, ktorého tento trend utváral na svoj vlastný skreslený obraz.

Túto a veľa ďalších skutočností zo života muža, ktorý zanechal krvavú stopu v dejinách, zločinca, ktorého pomníky dnes „zdobia“ desiatky ulíc ukrajinských miest a obcí, sa môžete dozvedieť pri čítaní najnovšej knihy Marka A. Koprowského „Bandera. Terorista, vrah, fanatik.“

Pri vykreslení postavy vodcu ukrajinských nacionalistov sa Koprowski neobmedzil len na načrtnutie Banderovej životnej cesty. Položil si aj otázku: aký to bol človek?

Novarepublika.cz z 12. 4. 2024, výňatok

Čo je za rozhodnutím ruskej Dumy zakázať Angličanom loviť ryby v ruských vodách?

Správa o tom, že Štátna Duma RF v rámci reakcie na nie priateľské konanie Londýna prijala zákon o vypovedaní dohody z roku 1956, ktorá dovoľovala V. Británii loviť ryby v ruskej zóne Barentsovho mora.

Podľa listu Daily Mail v kráľovstve sa predávalo okolo 40 % rýb, ktoré pochádzali z Barentsovho mora.

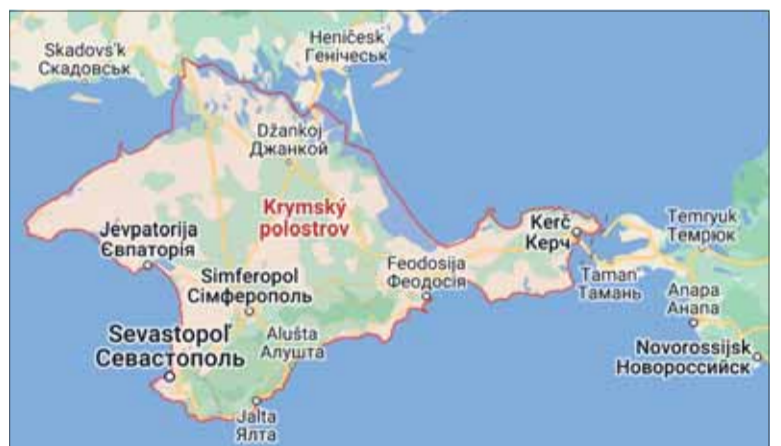
„Dohoda z roku 1956 bola zo strany Sovietskeho zväzu aktom dobrej vôle v rámci pamiatky na spoločný boj so spoločným nepriateľom počas Veľkej vlasteneckej vojny,“ povedal predseda Medziregionálnej asociácie pobrežných rybníkov Severného bazénu Valentin Balašov.

Dohoda bola podpísaná mesiac po návšteve N. Chruščova V. Británie ako znak oteplenia vzťahov. Dnes sa na to ruské vedenie pozerá ako na mrhanie s vlastnými zdrojmi, pretože ruským rybárom obdobné povolenie pri britskom pobreží nebolo poskytnuté.

Podľa kp.ru z 22. 2. 2024

(Pokračovanie na str. 15)

Pri Kryme bolo rekordne narušení

Spolupredseda špeciálnej pracovnej skupiny krymského parlamentu Vladimir Konstantinov na konci decembra 2023 informoval, že pri odovzdávaní Krymu do zostavy Ukrajiny v roku 1954 sa udialo rekordné množstvo právneho nihilizmu a ignorovania vtedy platných zákonov.

Čitateľov Bojovníka sme už informovali o dokončenej príprave na podanie na Ústavný súd Ruska o súlade Ústavy ZSSR a zákona ZSSR z 26. apríla 1954 o odovzdaní polostrova Ukrajine. Podanie obsahuje dôkazy o hru-

bom porušení troch ústav: ZSSR, RSFSR a USSR.

„Pri notoricky známom odovzdaní Krymu bol dopustený rekord právneho nihilizmu a ignorovania vtedy platného zákonodarstva. Naozaj neviem, čo vtedy v roku 1954 bránilo uskutočniť danú procedúru podľa zákona. Na druhej strane však, ak by boli vtedy prijaté právoplatné rozhodnutia, dnes by sme nemali čo rozporovať a ani by sme nemali dôvody na podanie na súd,“ povedal RIA Novosti V. Konstantinov.

-r-

- **Bačkov:** Rastislav Krajčovič 50 rokov.
- **Banská Bystrica:** Gabriela Súlovcová a MUDr. Ludvík Nábělek 70, Ing. Marian Stieranka, JUDr. Elena Jakubcová 82, Ján Liska 89, Anna Pribylinová 70, Mgr. Mája Hajryel 55, Anna Kontrová 65, Ing. Ján Králik 75 a Ivan Silber 75 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Štefan Líška 75, Mgr. Mária Horňanová 70 a Katarína Knížová 45 rokov.
- **Bardejov ZO 1:** Anna Olejárková 82 a Štefan Ondis 82 rokov.
- **Bardejov ZO 3:** Mária Hudáková 70, Margita Zuskinová 70, Ján Klimkovský 60, Anna Surtgentová 81, Mária Tomčíková 84 a Mária Chovancová 85 rokov.
- **Bardejov ZO 4:** Anna Platková 70 rokov.
- **Belá – Dulice:** Blažena Valocká 84, Zdenko Kopas 80 a Miloslav Kapusta 83 rokov.
- **Bernolákovo:** JUDr. Stanislav Bečica

- 80, Terézia Hanicová 84 a Jozefa Višvaderová 86 rokov.
- **Bratislava – Nové Mesto:** Miron Adzima 85 rokov.
- **Bratislava-Staré Mesto:** Marta Šviagárová 70 rokov.
- **Bratislava 20:** Jozef Sajbert 80 rokov.
- **Brezno:** Viera Svetlíková 80, Jana Dubéciiová 70 a Edita Weisenpacherová Edita 85 rokov.
- **Breznička:** Bc. Daniela Lauková 50 rokov.
- **Brusno:** Juraj Brunčák 40 rokov.
- **Cetuna:** Eva Valová 75 a Vladimír Jonček 60 rokov.
- **Cinobaňa:** Viera Bračoková 80, Jana Klinčoková 60 a Zuzana Godeková 45 rokov.
- **Cígel:** Ján Ďurina 80 rokov.
- **Čierny Potok ZO SZPB arm. gen. Ludvíka Svobodu:** Ing. Ján Sebiň 75, Prof. Ing. Juraj Hraško DrSc. 93 rokov.
- **Dargov:** Ján Kiš 70 rokov.
- **Detva 1:** Gabriel Golian 89, Viera Sta-

- novská 86, Mgr. Mária Vidiečanová 85, Jozef Dianiška st. 83, Anna Mesiariková 82, Bystrianský a Zdenka Szabová 81, Anna Hulínová, Janka Rajtárová a Mária Rybárová 80, Ondrej Richter, Dezider Schrek a Ján Vrťo 75, Anna Golianová 70, Ing. Eva Debnárová 60, Denisa Chamulová a Ondrej Richter ml. 50 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Mária Podlucká 85 rokov.
- **Harmanec:** Jozef Knopp 80 a Ing. František Kiedžuch 75 rokov.
- **Horná Mičiná:** Milan Polóni 80, Alena Belajová 65, Anna Kvasnová 80 a Juraj Baran 85 rokov.
- **Hnúšťa:** Mgr. Peter Cavar 65, Mgr. Anna Škorňová 60, Rozália Fábryová 83 a Lubomíra Lacová 65 rokov.
- **Hrušov:** Marian Fašang 45 rokov.
- **Humenné:** Anna Cicková 89 a Vasil Durňak 75 rokov.
- **Jarabina:** Jozef Grofik 75 a Anna Panciková 70 rokov.

- **Kamenica nad Cirochou:** Ján Lojan 90, Ján Sivčo 75, Emília Kamenická 70 a Anna Porubská 70 rokov.
- **Karlova Ves:** Michal Majtán 90 a Iveta Hanulíková 60 rokov.
- **Klenovec:** Mgr. Zlata Kaštanová 60, Viera Kochanová 84, Ján Vrbinsky a Vladimír Hruška 81, Elena Ďurišová 65, Mgr. Július Molitóriš 97 a Ing. Ivana Romanová 83 rokov.
- **Kolačkov:** Ján Horanský 70 rokov.
- **Kordíky:** Denisa Rusková 50 rokov.
- **Kráľovský Chlmec:** Katarína Lénartová 60 rokov.
- **Krivé:** Ján Leško 70 rokov.
- **Kurov:** Milan Trudič 60 rokov.
- **Kuzmice:** Ján Sokol 91 rokov.
- **Kyjev:** Peter Hric 40 rokov.
- **Kysucké Nové Mesto:** Ferdinand Kubišta 70 rokov.
- **Lastovce:** František Némec 80 rokov.
- **Lenartov:** Milan Chomjak 60 rokov.
- **Lipany:** Marta Šafránková 83 rokov.
- **Liptovský Mikuláš:** Božena Hunanová 80, Irena Borbisová 93, Emília Purgátová 80, Mária Jurášová 83 a Mgr. Janka Urbanovičová 70 rokov.
- **Lovinobaňa:** Božena Filčíková 87, Ing. Alena Tkáčová 60 a Iveta Gúľáková 60 rokov.
- **Lučenec II.:** Mária Magdemeová 84 rokov.
- **Lučenec III.:** Pavol Belko 75 a Oľga Galádová 70 rokov.
- **Lubietová:** Dagmar Zajacová 55 rokov.
- **Malinová:** Peter Benko 70 rokov.
- **Martin:** Stanislav Jakubec 80 rokov.
- **Málinec:** Peter Mužík 50 a Katarína Jablonská 40 rokov.
- **Medzibrod:** Emil Jančiar 65 a Jarolím Bacúr 80 rokov.
- **Medzilaborce:** Jozef Mihalič 89, Mikuláš Semanco 83 rokov a Margita Šantová 80 rokov.
- **Michalovce:** Ján Zamutovský 75 rokov.
- **Mikulášová:** Peter Kosar 70 rokov.
- **Nacina Ves:** Irena Dankaninová 92 rokov.
- **Nová Lubovňa:** František Barlík 70 rokov.
- **Pača:** JUDr. Juraj Bernár 75 rokov.
- **Pohorelá:** Anna Pajerová 75, Milan Siman 60, Bc. Irina Tešlarová 55, Ján Hudák a Katarína Kupcová 82 rokov.
- **Poltár:** Viera Kindernajová 70 rokov.
- **Prievidza:** Emília Michalovičová 93 rokov.
- **Prievidza – ZO SZPB pri HBP a.s.:** Eduard Gros 80 rokov.
- **Radvaň nad Laborcom:** Miroslav Babin 65 rokov.
- **Rimavská Sobota:** Ing. Milan Pakan 60, Ján Rohár 75 a Marta Belková 85 rokov.
- **Rožňava:** Erika Patináková 75, Ma-

- rian Pipoly 50, Ing. Ján Lach 65 a Stanislava Sölöšová 80 rokov.
- **Sečovce:** Mária Klučárová 91 a Katarína Lopuchovská 70 rokov.
- **Selce:** Michal Rusko 60 rokov.
- **Skalité:** Stanislav Legerský 65 rokov.
- **Sliach:** Ladislav Fekiač 94 rokov.
- **Slovenský Grob:** Helena Nižnanová 70 rokov.
- **Spíšská Belá:** Žofia Kollárová 84 a Ružena Bachledová 75 rokov.
- **Stará Lubovňa:** Drahomíra Dlužošová 75 a Marcel Pčolka 35 rokov.
- **Stebník:** Mária Miková 65 rokov.
- **Strážske:** Peter Žinčák 40 a Gabriela Grmolcová 94 rokov.
- **Sučany:** Apolónia Žáková 89, Viera Burínová 80, Ľubica Pivková 87, Jaroslav Drobka 88 a Margita Baumgartnerová 82 rokov.
- **Šarišské Čierne:** Miroslav Petruš 65 rokov.
- **Tomášovce:** Elena Takáčová 83 rokov.
- **Trebeľovce:** Iveta Ferncová 55 rokov.
- **Trebišov:** Anna Molnárová a Božena Romanová 70 a Ladislav Barančík 85 rokov.
- **Trenčín ZO SZPB gen. Goliana 1:** Mária Jajcayová 81, Miroslav Krasula 60, Elena Pelechová a Gejza Póda 70, Miroslav Rebro 80 a Jana Zverbíková 35 rokov.
- **Trenčianske Teplice:** JUDr. Štefan Kajaba 85, Dagmar Hírešová 75 a MUDr. Ľubica Petrovičová 81 rokov.
- **Trhovište:** Danka Ďurinová 55 rokov.
- **Uderiná:** Drahomíra Cigánková 65, Mgr. Ludmila Lacová 70, Marta Pavarová 75 a Zuzana Fančiová 80 rokov.
- **Utekáč:** Zuzana Fančiová 80, Dana Kuráková 65, Jolana Michnová a Miroslav Štremajer 86 rokov.
- **Valaská:** Ján Kúdelka 70, Helena Ďuriaková a Milena Kúdelková 83 rokov.
- **Varadka:** Peter Roháč 75 rokov.
- **Veľaty:** Ludmila Velikaničová 93 rokov.
- **Veľký Krtíš:** Elena Kňazková 75 rokov.
- **Vráble:** Štefan Švec 60 a Dušan Stefánik 70 rokov.
- **Vysoká nad Kysucou:** Štefan Šurlák 75 rokov.
- **Závadka nad Hronom:** Karolína Nosková 75, Jozef Zubák 70 a Katarína Kukuľová 70 rokov.
- **Zem. Kostolany:** Štefan Ondrejka 65 a Magdaléna Bebejová 80 rokov.
- **Zemplínska Teplica:** Ján Dávid 70 rokov.
- **Zbudza:** Darina Čorejová 65 rokov.
- **Zlatníky:** Jozef Ország 87, Mgr. Kamil Ďaďo a Jaroslav Šimun 80, Jaroslav Dúcky 45 a Ján Maslák 65 rokov.
- **Žilina:** Milan Riecký 65 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Gratulácia abovskému rodákovi do Žiliny

Dňa 14. mája sa dožil jubilejných 85 rokov podpredseda Ústrednej rady a predseda Oblastného výboru SZPB v Žiline plk. v. v. RSDr. Juraj Drotár, rodák z dedinky Rudník v okrese Moldava, teda z Abova.

Keďže tento medailón vychádza v čase životného jubilea, museli sme použiť snímku s Jurajom Drotárom z minulého obdobia. Veríme, že aj táto mu urobí radosť. O to nám ide najviac.

Strednú priemyselnú školu absolvoval v Spišskej Novej Vsi a po trojročnom štúdiu vo Vojenskom automobilovom učilišti v Nitre sa stal vojakom z povolania s hodnosťou poručík. Vysokoškolské vzdelanie ukončil vo Vojenskej akadémii MNO ČSLA.

Počas vojenskej služby zastával veliteľské, technické a pedagogické funkcie. V roku 1980 bol prevelený na Vojenskú fakul-

tu Vysokej školy dopravy a spojov v Žiline, kde pôsobil v štábných a pedagogických funkciách, neskôr sa stal zástupcom veliteľa (dekana) Vojenskej fakulty VŠDS.

Po vzniku SR a vytvorení Veliteľstva Železničného vojska SR až do odchodu do výsluhy v 1998 vykonával funkciu zástupcu náčelníka technického oddelenia Veliteľstva Železničného vojska SR v Žiline. Počas vojenskej služby bol aj verejne činný, pôsobil v branných a športových organizáciách.

Službu v armáde ukončil v hodnosti plukovníka 31. 12. 1998 po vyše 41-ročnej službe v armáde. Vzápätí sa prihlásil za člena SZPB a do Klubu vojenských dôchodcov Armády SR, kde pôsobí dodnes. V rámci týchto organizácií sa podieľal na organizovaní pietnych aktov so zosnulými členmi Klubu vojakov a vojnových veteránov.

Juraj Drotár je od roku 2001 predsedom Oblastného výboru SZPB v Žiline s pôsobnosťou v regiónoch Bytčiansko, Kysuce, Rajecká dolina, Žilina a okolie. Má výrazný podiel na rozvoji vzárovej činnosti a aktivít základných organizácií. Osobne sa podieľal na vytvorení systému a organizovania regionálnych, mestských a obecných spomienkových stret-

nutí na zachovanie pamätí boja za národnú slobodu a oslobodenie, a pritom aj na systéme spolupráce so ŽSK, so samosprávnymi orgánmi v regióne, s vojenskými útvarmi, školami a partnerskými združeniami.

Na základných školách v spolupráci s regionálnym školským úradom, so školskými úradmi, s vedením škôl a s učiteľmi rozvinul vedomostnú súťaž „Medzníky druhej svetovej vojny a SNP“, ktoré sú organizované v školách s oblastným vyvrcholením v Žiline.

S oblastným výborom a jeho predsedníctvom sa venuje sociálnym potrebám ešte žijúcich účastníkov protifašistického odboja a pozostalých v regiónoch. Výrazne prispel k posmrtnému oceneniu a menovaniu do generálskych hodností Jozefa Gabčíka, povstaleckého veliteľa Žilinskej posádky mjr. Jozefa Dobrovodského a príslušníka 1. čs. armádneho zboru v ZSSR plk. v. v. Jána Kubíka, občana Žiliny.

V spolupráci so ŽSSK, samosprávou miest a obcí, prispel k výstavbe a rekonštrukcii pamätníkov obetiam fašistických represálií v Chrašti, pamätníka Jozefa Dobrovodského, pamätníka osloboditeľov v Sade SNP, pamätníka vojakom 1. čs. armádneho zboru v ZSSR na Javorine – Straňavy i pamätníka 1. čs. pb. Jana Žižku na Makove. V spolupráci s Veľvyslanectvom RF sa podieľal na zosobnení padlých vojakov a rekonštrukcii Cintorína vojakov Sovietskej armády na Bôriku a pamätníka vojakov Červenej armády v Skalitom.

Bohatá je činnosť Juraja Drotára aj v zahraničných organizáciách. Je členom predsedníctva Vojnových vyhnancov a utečencov v Slovinskej Lubľani, členom medzinárodnej organizácie FIR so sídlom v Berlíne.

Autorskú publikačnú činnosť jubilant zameral na objasňovanie udalostí a osobností 2. sv. vojny a na zachovanie pamätí boja za národnú slobodu. Je spoluautorom publikácie „Po stopách hrdinov 2. sv. vojny“. Príspevky publikuje v médiách SZPB, v odborných periodikách a zborníkoch. Je predsedom ústrednej Historicko-dokumentačnej komisie SZPB.

V roku 2021 bol za mimoriadny prínos pri zachovaní historického odkazu a šírenie osvety o vojnových a povstaleckých udalostiach vyhlásený za osobnosť roka Žilinského samosprávneho kraja a ocenený pamätnou plaketou ŽSK.

Životným krédom Juraja Drotára je „žiť s ľuďmi a pre ľudí“.

No a to, že jubilant svoje krédo naplňuje v praktickom živote, potvrdzuje nielen redakcia mesačníka Bojovník, ale aj predseda SZPB Viliam Longauer s tajomníkom SZPB Zdenkom Martonom.

Všetci želáme jubilantovi pevné zdravie a tešíme sa na ďalšie výsledky jeho dôležitej a rozvážnej práce.

-T-

Navždy sme sa rozlúčili

- **Hnúšťa:** Margita Morongová 74-ročná.
- **Klenovec:** Dušan Bálint 50-ročný, Margita Bálintová 90-ročná a Mária Piaterová 88-ročná.
- **Plechovice:** Mjr. v.v. Jozef Benej 74-ročný.
- **Prievidza – ZO SZPB pri HBP a.s.:** Emília Čmelová 82-ročná.
- **Revúca ZO SZPB Generála Vies-**

- ta:** Elena Oravcová 68-ročná a Mária Sepešiová 79-ročná.
- **Topoľčany:** Emília Žemberová 91-ročná.
- **Trenčín – gen. Goliana 1:** Mária Matejková 78-ročná.
- **Zlatníky:** Jozef Dúcky 73-ročný.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

Dejiny, hodnoty a krása Slovenska

Na výstave, ktorá reprezentovala Slovensko v Štrasburgu a v Bruseli, a ktorej kmeňové diela sú v súčasnosti vystavované v expozícii SZPB Za slobodu! a v Galérii Matice slovenskej, výnimočné miesto zaujímala tvorba Stanislava Harangozóa.

V rozpätí od cyrilo-metodských tém a podnetov až po maliarsky vzácnu bratislavskú vedutu, ale tentoraz aj k hodnote nanajvyš politickej a mravnej. Ide o posvätnosť mieru! Stanislav Harangozó má čo povedať aj k súčasnému stavu vo výtvarnej oblasti a umeleckom školstve.

Čo pre teba znamenala niekdajšia (nie tá dnešná) VŠVU i jej pedagogovia, ako umelecké osobnosti?

– Na VŠVU som začal študovať v roku 1967. V tom čase to bola jediná vysoká škola na Slovensku s výtvarným zameraním. Prvý a druhý ročník (prípravku) som absolvoval u profesora Dezidera Millyho. Od tretieho ročníka som študoval u profesora Oresta Dubaya na oddelení užitej a dekoratívnej maľby. Toto oddelenie spolupracovalo s oddelením architektúry, ktoré viedol profesor Dušan Kuzma, a s oddelením technológie maľby a maliarskych techník, ktoré viedol docent Ján Matejko.

Výsledkom tejto spolupráce bola realizácia študentských prác do architektúry. Realizovali sme napríklad výzdobu základnej školy v Nemeckej. Každá trieda mala átrium, každý študent vyzdobil jedno z nich. Ja som realizoval sklenenú mozaiku, iní študenti realizovali, napríklad, priemyslovú mozaiku alebo keramiku.

Ako študenti sme sa zúčastňovali súťaží. Napríklad na výzdobu Matice slovenskej v Martine alebo na výzdobu Federálneho zhromaždenia v Prahe, kde môj návrh získal ocenenie.

V tomto období bola atmosféra na VŠVU veľmi tvorivá. Popri štúdiu na oddelení užitej a dekoratívnej maľby som sa prihlásil aj na štúdium na oddelení voľnej grafiky a knižnej ilustrácie, ktoré viedol profesor Vincent Hložník a neskôr Albín Brunovský. Štúdium na oddelení užitej a dekoratívnej maľby som absolvoval realizáciou kamennej mozaiky v zdravotnom stredisku v Sládečkoviach (dnes Močenok) a na oddelení voľnej grafiky a knižnej ilustrácie cyklom drevorezov s motívom SNP. V našom ročníku študovali aj dnes významní výtvarní umelci Vlado Rostoka a Pavol Muška.

Čo pre tvoje umelecké snaženia znamenala, okrem suverenity a znalosti technológie a techník, monumentálno-dekoratívna tvorba?

– Už po absolvovaní VŠVU v roku 1973 som tvorbu do architektúry považoval za veľmi významnú. Popri takomto výtvarnom diele prechádza množstvo ľudí a vedome alebo podvedome ho vníma. Mal som možnosť realizovať viacero monumentálnych diel. Motivicky som vždy vychádzal zo zamerania, využitia budovy.

Vo svojej súčasnej tvorbe sa vyjadruješ aj k vážnym otázkam vojny a mieru. Aké sú možnosti umenia pri riešení otázok principiálnych pre ľudstvo a súžitie národov, pre rozumné, ľudské a čestné riešenie tých konfliktov, ktoré sú nemysliteľné pre človeka?

Doc., akademický maliar Stanislav Harangozó.

– Pre moju tvorbu je charakteristický obdiv k vedeckému napredovaniu a vyzdvihovanie takých hodnôt ako je mier, láska, priateľstvo. Hoci som sa téme mieru venoval počas celého svojho tvorivého obdobia, v súčasnosti sa mi táto téma javí ešte aktuálnejšia. Význam mieru si v súčasnosti uvedomujem nájvyššie – vojna je tak blízko našich hraníc. Veľmi si prajem, aby nikde na svete nemuseli ľudia zažívať útrapy vojny. Považujem za oveľa rozumnejšie investovať do mierových projektov ako do zbrojenia a na účely vojny.

Ktoré výtvarné osobnosti sú ti blízke a ako hodnotíš svetové, alebo tiež európsky významné úspechy nášho výtvarného umenia?

– Vždy som si vážil umelcov, u ktorých sa snúbi národné a svetové. Máme ich na Slovensku nemálo. Pre mňa je mimoriadnou osobnosťou výtvarného umenia Ľudovít Fulla. Jeho dielo je výnimočné a stále aktuálne.

Ladislav Skrak, snímka Markéta Pálfyová

Stanislav HARANGOZÓ: Za svetový mier I., komb. technika 1979–2022, 58 x 42 cm

Stanislav HARANGOZÓ: Za svetový mier II., komb. technika 1979–2022, 58 x 42 cm

Čo píšete o (proti)fašizme iní?

(Dokončenie zo str. 13)

■ Sláva vedcom, letcom a kozmonautom

12. apríla 1951 sa totiž v Kórei odohrala ozajstná hrdinská epizóda v dejinách ZSSR. 36 sovietskych MiG-ov pod velením Ivana Kožeduba sa stretlo s armádou 200 amerických lietadiel: 48 bombardérov B-29 Superfortress a 150 stíhačmi F-80 a F-84.

Americké lietadlá chceli zničiť strategicky dôležitý železničný most cez rieku Jalu, cez ktorý bola zásobovaná severokórejská armáda z Číny.

Za iba 20 minút lietadlovej bitky sovietski piloti zostrelili 14 amerických lietadiel (podľa iných zdrojov od 6 do 17) a približne 100 letcov, ktorí zoskočili na padákoch zo zostrelených lietadiel, bolo zajatých Severokórejčanmi.

Ceske-novinky.cz z 12. 4. 2024, výňatok

■ 82. výročie začatia deportácií zo Slovenska (25. marec 1942)

Deportácie židovského obyvateľstva do nacistických vyhladzovacích táborov v roku 1942 predstavovali vyústenie dovtedajšej antisemitskej politiky predstaviteľov slovenského štátu.

K prvým organizovaným zásahom zo strany štátnych orgánov proti Židom došlo už v období autonómie, napriek tomu, že protizidovské právne normy sa v tomto období len pripravovali. Tie vyšli už krátko po vzniku Slovenského štátu (po prijatí ústavy 21. júla 1939 – Slovenská republika) vo forme vládných nariadení a od začiatku okliešťovali občianske práva židovských občanov. Zároveň začal aj tzv. arizačný proces, ktorého cieľom bolo získanie židovského majetku (do „árijských rúk“).

Tempo a rozsah tzv. riešenia židovskej otázky však neuspokojovali radikálov, ktorí sa domáhali realizácie podľa nacistického vzoru. Ich predstavy sa naplnili po salzburských rokovaníach v lete 1940, kde nemecká strana presadila posilnenie ich vplyvu. V nasledujúcom období vychádzali desiatky protizidovských nariadení, ktorých cieľom bolo vyradiť Židov z hospodárskeho, spoločenského či kultúrneho života a zároveň oklieštiť ich občianske a ľudské práva.

Dôležitý medzník vo vývoji nehumánneho protizidovského zákonodarstva predstavuje vládne nariadenie 198/1941 z 9. septembra 1941 – tzv. židovský kódex, ktorý sumarizoval a sprísňoval predchádzajúce protizidovské normy. Zočivoči katastrofálnemu nárastu ožobráčených Židov, vyradených z hospodárskeho a sociálneho života, vláda ochotne prijala ponuku nacistického Nemecka na prevzatie slovenských Židov. Tí mali podľa oficiálnej propagandy pracovať v nových domovoch na východe.

Deportácie prebiehali od 25. marca do 20. októbra 1942, keď bolo zo Slovenska násilne vysídlených takmer 58-tisíc osôb. Deportovaní si so sebou mohli zobrať len predmety osobnej potreby, oblečenie a náboženské predmety, ktorých váha však nesmela prevýšiť 50 kg na osobu.

Spočiatku sa deportovali „len“ tzv. práceschopní Židia, od 11. apríla však začali odchádzať aj rodinné transporty. Súčasťou deportácií bola povinnosť slovenskej strany zaplatiť Nemecku za každého deportovaného 500 ríšskych mariek.

Na Slovensku zostali len Židia, ktorí boli pre režim profesijne a sociálne potrební, a to vrátane ich rodín. Išlo približne o 19 000 osôb. Väčšina žila pod ochranou ministerských a prezidentských výnimiek z titulu svojej dočasnej pracovnej nenahraditeľnosti. Asi tritisíc židovských občanov režim vykorisťoval v pracovných táboroch (Nováky, Sereď, Vyhne) a niekoľko stoviek v pracovných strediskách ministerstva vnútra. Takmer 900 Židov sa deportáciám vyhlo vďaka svojmu zaradeniu v VI. robotnom prápore Pracovného zboru ministerstva národnej obrany. Časť z nich dezertovala (väčšina do Maďarska), časť bola v roku 1943 preradená do židovských táborov a stredísk ministerstva vnútra.

Tragédia slovenských Židov sa zavŕšila počas okupácie Slovenska nemeckým vojskom po vypuknutí SNP. Počas tzv. druhej vlny deportácií bolo zo Slovenska od 30. septembra 1944 do marca 1945 pod vedením nemeckých vojenských a policajných orgánov (s pomocou slovenského mocensko-represívneho aparátu) vyvezených asi 13-tisíc Židov, z ktorých približne 10 000 zahynulo. Ďalších, asi 2 000 Židov padlo za obeť nacistickým represáliám priamo na Slovensku.

Vhu.sk z 20. 3. 2024, krátené

Černobyľskí vlci nezomierajú na rakovinu

Vedci z Princetonskej univerzity pod vedením biológky Cary Love totiž zistili, že v zamorenom priestore nadobudli gén, ktorý im to nedovolí. Správa o tom bola uverejnená na stránke Spoločnosti pre integratívnu a porovnávaciu biológiu.

V roku 2014 sa vedkyňa vybrala s kolegami za černobyľskými vlkami a urobili im analýzu krvi, aby pochopili reakciu organizmu zvierat na radiáciu, vyvolávajúcu rakovinu. Pomocou obojkov so senzormi, vybavenými GPS a dozimetrami na meranie radiácie, špecialisti získali údaje, kde a kedy sa vlci nachádzali, vrátane úrovne radiácie, ktorá ich práve obklopovala.

„Love zistila, že černobyľskí vlci majú zmenený imunitný systém, rovnako ako chorí na rako-

vinu, keď absolvujú ožarovacie liečenie. Zároveň určila konkrétne oblasti vlčieho genómu, ktoré sa zdajú byť stabilne odolné voči riziku rakoviny,“ píše sa v článku.

Vedci tiež zistili, že černobyľskí vlci boli po celý život denne vystavovaní radiácii na úrovni 11,28 milibarov, čo vyše šesťkrát prevyšuje bezpečnostnú normu pre obvyčajného pracovníka.

V článku sa k tomu uvádza, že organizmus psov a aj ich divokejších príbuzných, teda vlkov, bojuje s rakovinou takmer rovnako ako ľudský organizmus. Výskum Cary Love mal vyjašiť obranné mutácie, ktoré zvyšujú šance na prežitie pri rakovine.

Je však škoda, že princetonský vedecký tím svoju prácu ukončil predčasne kvôli pandémie a konfliktu medzi Ukrajinou a Ruskom. –r–

ZRNKÁ HUMORU

– Anička, prosím ťa, netancuj!

– Prečo nie, keď hrajú takú parádnu tanečnú pesničku?

– Radšej drž volant, hlupaňa!

* * *

V dievčenskej škole

Učiteľ: – Kedy napísal Kukučín svoj prvý román?

Žiačka: – Pán učiteľ, nehnevajte sa, ale nie je slušné pýtať sa dievčat na vek.

* * *

Septembrový

– Mami, veľa platia novinárom, že tak klamú?

– Na čo narážaš?

– Na to, že práve hovorili, ako sa školáci tešia, že sa im začal školský rok.

* * *

Nemožní rodičia

Pubertáčka sa sťažuje ka-

marátke, u ktorej deň predtým oslavovali narodeniny.

– Kedy tí rodičia pochopia, ako sa svojimi otázkami strápnujú? Že kto všetko tam bol, čo ste jedli... ako keby som si to pamätala!

* * *

Advokát sms-kuje klientovi

– Zomrela vám svokra. Čo mám objednať? Pohreb, kremáciu alebo balzamovanie.

– Nebudeme riskovať, objednajte všetko!

* * *

Nad ránom vyšiel zo spisovateľkinho bytu a pomyslel si: – Kniha je predsa len lepšia.

* * *

Prišla som do práce bez nálady. Pokazila som ju všetkým. Teraz si tu sedím a usmievam sa.

– Nevieš náhodou prečo si Jano žije tak bohato?

– Kvôli nedostatku dôkazov.

* * *

Staršia dcéra dnes išla do deviatej triedy a mladšia do šiestej.

Ráno sa ich pýtam: – Tešíte sa do školy?

Obe ako na povel riekli, že nie.

Potešil som sa, že mám normálne dcéry.

* * *

Blondinky sa vyznačujú svojou stabilitou. Stabilne totiž milujú bohatých mužov.

* * *

Ktorý uhol je v mileneckom trojuholníku tupý?

Ten, ktorý o všetkom vie, no mlčí a znáša to.

pomôcky: ASET, AIME, ELKEN, OAK, APTUS	krmna repa	schopný, po latin-sky	republiko-vá rada (skr.)	dub, po anglicky	dokazuj	dokonalá podoba	nepo-oberaj	autor výroku: SCHILLER	český hovorový súhlas	otázka na spôsob	majú pochopenie	mužské meno	doktori
karotén, po maďarsky								bežal, uháňal					
1. časť tajničky								veľké oči obec pri Trebišove					
chem. zn. astátu			človek tmavšej pleti šepkajú					protiklad stáli prednášatelia					
výzva zachovať ticho				diabol, po česky smer vývinu				urobí udanie opytovacie zámeno					
sídlo v Nórsku					nočný vták rozotrieť, po maďarsky							plošná miera očistiť	
pomôcky: LELES, KAROTIN	povraz	predložka majetok štátu				akademickí funkcionári sídlo vo Francúzsku							
cestovala lietadlom							sknúť prinášaj					osobné zámeno	bájný vták
patriaci Aranke								český výrobca čokolády značka pre kilopond					
2. časť tajničky													
kypria pluhom				nezotrvávajú v spánku									prúdenie vzduchu

Správne vylúštenie tajničky z č. 4 znie: **Medové slová skrývajú v sebe jed.** Knihu posielame: **Mgr. Soňa Mikličová, Konštantínova 644/28, 091 01 Stropkov.**

Výhercovia v číslach 2–7 získajú knihu z edície **Bibliotéka Slavica**. Aby sme vás mohli zaradiť do žrebovania a získali ste knihu, nezabúdajte uviesť vašu adresu.

Vylúštenie tajničky posielajte na adresu: **Redakcia Bojovník, Štúrova 8, 815 72 Bratislava, alebo na e-mail: bojovník@szpb.sk.**

SVET PROTI FAŠIZMU...

1933: 2. máj. Nacisti v Nemecku rozpúšťajú odbory, oddiely SA a SS obsadzujú všetky odborárske ústredia.

1933: 10. máj. V Nemecku sú po prvý raz pálené knihy antifašistických a komunistických autorov.

1934: 2. máj. Stalin a premiér Francúzska Pierre Laval podpísali Dohodu o vzájomnej francúzsko-sovietskej pomoci „v prípade nevyprovokovaného útoku niektorého európskeho štátu“. Lenže Francúzsko, aby ubezpečilo Anglicko, ktoré sa obávalo priveľmi zväzujúceho zväzku, dodalo spresnenie, že daný „útok“ bude musieť potvrdiť rada Spoločnosti národov.

1935: 21. máj. V Nemecku bol prijatý zákon, že nemecká armáda Reichswehr bola premenovaná na Wehrmacht. Armáda odvtedy slúžila ľudu a prisahala osobne Adolfovi Hitlerovi. Všetky kasty a cisárske privilégiá dôstojníkov boli zastavené.

1936: 5. máj. Koniec vojny v Etiópii (Habeš), Taliani dobyli Adis Abebu 9. 5. Taliani formálne anektovali Etiópiu ako súčasť talianskej východnej Afriky spolu s Eritreou a talianskym Somálskom. Talianske vojská v Etiópii kapitulovali 20. mája 1941.

1938: 5. máj. V Japonsku vstupuje do platnosti Zákon o „všeobecnej mobilizácii národa“.

1940: 10. máj – 22. jún. Nemecký vpád do krajín Beneluxu a Francúzska. Do vojny proti Francúzsku vstupuje aj Taliansko.

1940: 28. máj. Nemecko stratilo nórsky Narvik. Prvé víťazstvo spojencov vo vojne.

1941: 19. máj. Vo východnej Afrike kapitulovali posledné talianske vojská. Do Habeša sa vrátil cisár Haile Selassie, ktorý bol odtiaľ vypudený talianskou agresiou v roku 1936.

1941: 30. máj. Dvaja 19-roční grécki študenti, Manolis Glezos a Apostolos Santas, strhli na aténskej Akropole vlajku s hákovým krížom, ktorá tam viala od 27. apríla, kedy nemeckí nacisti vstúpili do gréckej metropoly. Nahradili ju gréckou zástavou.

1942: 26. máj. Britský minister zahraničných vecí Eden podpisuje v Moskve zmluvu o vzájomnej pomoci a povojnovej spolupráci medzi V. Britániou a ZSSR. Táto i neskoršia zmluva s USA (11. 6. 1942) definitívne zlikvidovali Hitlerove nádeje na izoláciu ZSSR.

1942: 30. máj. 1000 britských bombardérov bombarduje Kolín nad Rýnom, boj sa tak po prvý raz za 2. svetovú vojnu prenáša na nemecké územie.

1942: 30. máj. V hlavnom stane sovietskeho vrchného velenia bol vytvorený ústredný štáb partizánskeho hnutia, ktorý velil partizánskym jednotkám v tyle nepriateľa. Ukrajinský štáb partizánskeho hnutia bol vytvorený 20. júna 1942.

1943: 13. máj. Kapitúlia nemeckých (8 divízií) a talianskych (6 divízií) vojsk v Tunise.

1943: 31. máj. Francúzska eskadra v Alexandrii prešla na stranu Spojencov.

1944: 1. máj. Vznikla neslávne známa divízia Waffen SS „Skanderbeg“ (21. Waffen-SS Gebirgsdivision der SS Skanderbeg, albanische Nr.1), zložená prevažne z etnických Albáncov. Za 6 mesiacov svojej existencie zostala známa zabíjaním, znásilňovaním a okradaním kosovských Srbov.

1945: 1. máj. Rozkaz sovietskeho vrchného velenia oznamuje dobytie Berlína. No Berlínska posádka pod velením generála Helmuta Weidlinga oficiálne kapitulovala 2. 5. 1945. Hitler mal k dispozícii ešte 3190000 vojakov.

1945: 2. máj. Skončila sa vojna v Stredomorí a Taliansku.

1945: 4. máj. Nemecko kapitulovalo v Holandsku a Dánsku.

1945: 5. máj. Nemecko kapitulovalo v Nórsku.

1945: 5. máj. Na Donitzov pokyn mal admirál Friedeburg podpísať samostatnú kapituláciu, ktorá sa vzťahovala na nemecké vojská v holandsko-belgickom, dánskom a severonemeckom priestore. Toto sa však Donitzovej vláde nepodarilo, pretože sovietska strana trvala na bezpodmienečnej kapitulácii Nemecka, tak, ako to bolo dohodnuté v Teheráne a v Jalte.

1945: 7. máj. Zástupcovia nemeckých ozbrojených síl podpísali v Remeši kapituláciu. Sovieti tento podpis neuznali. Veď ho podpísali „druhoradí“ predstavitelia oboch strán. Za Nemecko Alfred Jodl, hoci jeho nadriadený Wilhelm Keitel nie.

1945: 8. máj. Karl Donitz vydáva rozkaz na kapituláciu všetkých ozbrojených nemeckých jednotiek. Aj pre toto bola v Remeši podpísaná kapitulácia 7. 5. 1945 nefunkčná!

1945: 8. máj. O 22.42 hod SEČ je v Berlíne podpísaný dokument o bezpodmienečnej kapitulácii Nemecka. Do platnosti vstupuje 9. mája o 00.01 hod. Kto vlastne kapituloval? Kapitulovala len armáda, nekapitulovala NSDAP a nekapitulovalo Nemecko ako štát!!!

1946: 3. máj. V Tokiu sa začal Medzinárodný vojenský tribunál pre Ďaleký východ proti 28 Japoncom obvineným z vojnových zločinov, zločinov proti mieru a zločinov proti ľudskosti. Trval do 12. 11. 1948.